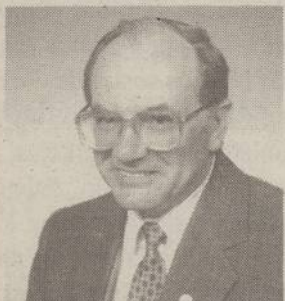

LIETUVA PASITINKA 7-ĄSIAS VALSTYBĖS ATKŪRIMO METINES

SUBRENDUSI PARTIJA VADOVUS PASIRENKA PATI

**Dr. Leonas Milčius –
Kovo 11-osios Akto
signataras**

Tikriausia nė vienas, daugiau ar mažiau besidomintis politika ir partijų veikla, nesitikėjo, kad ciliename Lietuvių tautininkų sąjungos suvažiavime bus pakeistas jos pirmininkas Rimantas Smetona. Ir ne vien todėl, kad jo pavardė bei giminytės ryšiai siejasi su buvusiu prezidentu ir Tautininkų sąjungos įkūrėju Antanu Smetona. Žinoma, kad bet kuri partija gali dalyvauti valstybės politiniame gyvenime ir įgyvendinti savo programą efektyviau tik tada, kai ji yra parlamentinė, o jos vadovas yra parlamento arba vyriausybės narys. Tad tautininkai, atsakę savo vienintelį atstovą Seime rinkti sąjungos pirminku, atrodo, rizikavo prarasti galimus privalumus. Kodėl tautininkų delegatai ryžosi tokiam žingsniui ir kokios galėtų būti pasekmės?

Vardan tiesos reikėtų patikslinti, kad R. Smetona pats atsisakė dalyvauti pirminko rinkimuose, kai suvažiavimas nepritarė jo paties parengtiems Sąjungos įstatų pakeitimams, pagal kuriuos Sąjungos pirmininkui būtų tekę tik bendrojo politinio vadovavimo ir atstovavimo funkcijos bei teisė pasirašyti valdybos paruoštus dokumentus. Suvažiavimo delegatai aiškiai suprato, kad norima Sąjungos įstatus, jos valdymo struktūrą bei visą veiklą priderinti prie vieno, kad ir garbingo asmens norų bei galimybių ir tam norui nepritarė.

Tačiau šis nepritarimas buvo tik pasekmė tikrosios priežasties, apie kurią suvažiavime kalbėjo ne vienas delegatas. Kai kas, matyt, ims galvoti, kad tautininkams pabodo griežtas, bekompromisinis ir kartais ambicingas pirmininko vadovavimo stilius, apie kurį daugiau prikal-

bėta, negu yra iš tikrųjų. Tėka tik pasidžiaugti, kad apie asmeniškumus buvo kuo mažiau kalbėta. Daugiau, kaip prieš aštuonerius metus atsikūrusi Tautininkų sąjunga gerokai išaugo ir sustiprėjo, tačiau nepasiekė tos politinės įtakos ir populiarumo, kurio yra verta. Tai patvirtino menki Seimo rinkimo rezultatai.

Analizuojant Sąjungos pasirengimą Seimo rinkimams, buvo pažymėta, kad mes patys per ilgai užsibuvome savo istorijoje, 1924 - 1940 metų tautininkystėje ir neparodėme visuomenei tautinių idėjų patrauklumo ir būtinumo, kuriant modernią Lietuvą. Daugeliu atvejų užėmėme teisingą perspėjančią poziciją dėl skuboto Konstitucijos 47-ojo straipsnio keitimo, bėgimo paknopstomis į Europos Sąjungą, visų durų ir vartų atvėrimo nežinia, korupcijai, nusikalstamumui, savų interesų nepaisymui. Bet likdami per daug kategoriški kitų partijų ir kolegų atžvilgiu, visuomenės akyse pasirodėme tik priešgynomis, o tarp partijų – sunkiai sukalbami. Tokia nuomonė mums itin skauda, nes visą laiką vadovaudamiesi vienu iš gražiausių šūkių "Tautos jėga – vienybėje", tos vienybės, kaip niekas kitas turėjome siekti.

Taigi, ne kaltindami, bet ieškodami naujų kelių, idėjų ir darbų ateičiai, suprastome, kad turi ateiti ir nauji žmonės. Būtina rinkti žmones Sąjungos programos įgyvendinimui, o ne pritaikyti Sąjungą pagal esamus žmones. Aišku, tokiam žingsniui gali ryštis tik pakankamai tvirta, subrendusi partija, turinti daug tvirtesnes vidines jungtis, negu galėtų vienyti pripažinta asmenybė.

Ar tai būtų įmanoma padaryti šiandien ir kitose partijose? Tikriausiai taip, bet ne visose. Nors trumpai panagrinėkime ant kokių pamatų susikūrė arba atsikūrė šiandieninės partijos.

Lietuvoje, kaip ir kitose šalyse, partijos kūrėsi ir kuriasi, veikiant skirtingoms aplinkybėms. Atsikūrusios, t.y. turinčios ilgą istoriją Demokratų, Tautininkų, Krikščionių demokratų, Socialdemokratų tradicinės par-

tijos turi tvirtą ideologiją ir todėl pagrįstai jas galima priskirti prie aiškos krypties **ideologinių partijų**. Neseniai atsiradusios Ūkio, Valstiečių, Moterų, Politinių kalinių ir tremtinių partijos, pažadėjusios atstovauti bei ginti tam tikro užsiėmimo, likimo ar net lyties žmonių interesus, turi tik aiškiai apibrėžtus ekonominius ir socialinius tikslus, kuriuos pasiekus jos lyg ir lieka nebereikalingos, neturinčios perspektyvų. Tai **tikslinės, trumpalaikės partijos**.

Ir labai dažnai, socialinių ar politinių sukrėtimų metu valstybėse išskyla naujos asmenybės, kurios atsideria didelių grupių priekyje. Natūralu, kad norėdamos išsilaikyti ilgesnį laiką, dalyvauti valdyme, remdamosi savo šalininkais, jos sukuria politines partijas, paimdamos kurią nors tradicinę, o dažnai net svetimą arba pačių susikurtą ideologiją, kokią nors patraukliau skambančią idėją. Tai **autoritetinės partijos**.

Prie jų Lietuvoje tektų priskirti Konservatorių ir Demokratinę darbo partiją. Pirmoji atsirado todėl, kad jos reikėjo Sąjūdžio ir Nepriklausomybės lyderiui prof. Vytautui Landsbergiui, antroji – Algirdui Brazauskui. Kol kas tik pripažintais autoritetais remiasi ir Centro sąjunga. Gaila tik, kad konservatoriams, pasiūpusiems Lietuvoje anksčiau mažai kam žinomą konservatizmo ideologiją, dar ilgai teks remtis tik savo vadovų autoritetais ir vidine partijos drausme. Tą beje, jie ir daro. Tačiau autoritetinis pagrindas yra trumpaamžis ir trapus. Tai patvirtino ir Demokratinės darbo partijos likimas, kai jos lyderiui Algirdui Brazauskui tapus Prezidentu, nebeliko svarbiausios vidinės partijos jungties. Ar taps ši partija socialdemokratinė, kai Lietuvoje jau yra pripažinta Socialdemokratų partija, nėra vien retorinis klausimas.

Gali atrodyti keista, kad štai partijos, lyg ir neturėdamos tradicinio pagrindo – pripažintos ideologijos – yra populiarios, skaitlingos ir pajėgios, kai tuo pat metu tradicinės partijos tik kovoja dėl didesnės įtakos. Atsaky-

Vasario 16-osios minėjime (Cleveland, OH) skambėjo "Siyahamba" (Laisvės daina). Iš karės: Saulius Kliorys, Laura Rukšėnaitė, Kristina Kliorytė. V. Klierio nuotr.

sakymas paprastas: viskas ateina ir praeina, lieka tik tai, kas tikra. Pačios didžiausios grupės, atsiradusios ypatingame valstybės ar visuomenės raidos laikotarpyje, gyvenimui grįžus į normalias vėžes, praranda pirmąją emocinę plėtimosi galią ir kristalizuojasi į ilgalaikes, normalias partijas. Bet tai įvyksta tik tada, jei jos įrodo, kad remiasi tikrosiomis idėjinėmis vertybėmis.

Taigi, daugeliui žmonių nešusigaudant partijų gausoje, visada derėtų pamąstyti, kaip ir kodėl viena ar kita partija iškūrė bei kokia jos perspektyva dešimtmečiui ir daugiau. Atskirų asmenybių įtaka, socialiniai ir ekonominiai reikalai praeina, lieka tik istorijai. Dvasinės, bendražmogiškosios verty-

bės – tikėjimas, tautiškumas, demokratija, teisingumas – yra tie kertiniai akmenys, ant kurių turėtų būti kuriamos visuomenės telkiančios organizacijos.

Manau, kad Tautininkų sąjunga įrodė, kad ji, turėdama gerą pagrindą, sugebėjo išaugti, išlaikydama visas principines tautiškumo puoselėjimo bei demokratinės veiklos nuostatas. Ir reikia tik džiaugtis, kad atsiranda vis daugiau naujų žmonių, suprantančių ir pasirengusių nuosekliam, bet naujam, vaisingesniam darbui.

Red. pastaba: Pirmename, kad autorių nuomonė ne visada sutampa su redakcijos nuomone. Spausdinami šį straipsnį, kviečiame platesniam pokalbiui.

Gerbiamas Redaktorau,
sveikinu Jus ir visus redakcijos bendradarbius bei jūsų laikraščio skaitytojus su septintosiomis Lietuvos Nepriklausomos valstybės atstatymo metinėmis – Kovo 11-ąja. Jūs visą laiką skleidžiate tautinės minties šviesą, pagarbą ir meilę mūsų visų Tėvynei Lietuvai, jos istorijai, kalbai, kultūrai. Geros Jums sveikatos ir didelės sėkmės. Kilniais ir gražiais darbais tegul sužydi Jūsų puoselėjama "Dirva".

**Dr. Leonas Milčius
Kovo 11-osios akto signataras**

Girdėta iš Vilniaus

• **LIETUVIAI IŠ VISO PASAULIO SUSITIKS VILNIUJE.** Kaip jau buvo pranešta, Pasaulio lietuvių bendruomenės (PLB) devintasis seimas vyks Vilniuje šių metų liepos 1-7 dienomis. Pasirengimo seimui klausimai ir aptarti Lietuvos Regioninių problemų ir tautinių mažumų departamente. Tikimasi sulaukti apie 170 delegatų. Pasaulio lietuvių bendruomenė, pasak pono J.Gailos, vienija lietuvių bendruomenes 28 valstybėse.

• **LIETUVOS PILIETYBĖ – UŽ NUOPELNUŠ.** Kovo 3 d. įvykusiame Prezidento vadovaujamos Pilietybės komisijos posėdyje buvo patenkinti visų 15 pilietybę įgyti norėusių asmenų prašymai. Tarp jų vokiečių - lietuvių draugijos pirmininkas Horstas Diteris Kašteinas (Horst Dieter Kahstein), Vokietijos lietuvių tarybos pirmininkas Vilis Lenertas (Willy Lehnert), Izraelio rašytojo Icchoko Mero žmona Frida bei kiti užsieniečiai. Prezidentas pilietybę taip pat suteikė keliems Rusijos, Baltarusijos, JAV, Izraelio bei Urugvajaus piliečiams.

• **A.BRAZAUSKO VIZITAS Į KAZACHSTANĄ.** Kovo 5 dieną Algirdas Brazauskas Kazachstano Prezidento, buvusio žymaus sovietinio veikėjo Nursultano Nazarbajevo kvietimu išvyko dviejų dienų atsakomojo oficialaus vizito į Kazachstaną. Delegacijoje yra ūkio ministras Vincas Babilius, susisiekimo ministras Algis Žvaliauskas, užsienio reikalų viceministras Jonas Rudalevičius, Prezidento patarėjas Neris Germanas, Vilniaus banko valdybos pirmininkas Julius Niedvaras ir kiti. Tai trečiasis šiemet A.Brazausko vizitas į užsienio šalis. Neseniai jis lankėsi Uzbekijoje ir Graikijoje.

• **LIETUVOJE VIEŠĖJO VENGRIJOS PREZIDENTAS.** Vizito metu pasirašytos dvišalės sutartys dėl bendradarbiavimo, kovojant su terorizmu, prekyba narkotikais ir organizuotu nusikalstamumu. Vengrija yra vienintelė CEFTA organizacijos narė, su kuria Lietuva iki šiol nėra sudariusi dvišalės laisvosios prekybos sutarties. A.Brazauskas tikisi, kad ši sutartis su Vengrija "bus pasirašyta per trumpą laiką". Tai jis pareiškė po susitikimo su į Lietuvą atvykusiu Vengrijos Prezidentu Arpad Goncz.

• **BRIUSELYJE UŽTIKRINO, KAD LIETUVA PATEKS Į NATO.** Lietuva jokių būdu neatsisako siekio įstoti į NATO su pirmąja stojančių šalių banga. Tai telefonu iš Briuselio pareiškė Seimo Pirmininkas Vytautas Landsbergis. Jis paneigė kai kurių Lietuvos laikraščių pranešimus, neva Briuselyje sakęs, jog Lietuvai nėra tiek svarbu, kada ji bus priimta į NATO. Susitikimuose su NATO generalinio sekretoriaus pavaduotoju Serchiju Balansinu bei JAV ambasadoriumi NATO Robertu Hanteriu (Robert Hunter), buvo patvirtinta labai svarbi Lietuvai pozicija, kad "mes esame priimtini". Seimo Pirmininkas sakė, kad NATO pareigūnai sutiko, jog Lietuva savo geopolitinę padėtį niekuo nesiskiria nuo Lenkijos ir todėl turi būti traktuojama vienodai. JAV jaučianti įsipareigojimą matyti Lietuvą NATO ir kitose europinėse struktūrose.

• **KOKIO GENERALINIO PROKURORO REIKIA LIETUVAI?** Ministro Pimininko atstovo spaudai pranešime sakoma, kad kovai su pavojingai išplitusiu nusikalstamumu reikia principingo ir griežto Generalinio prokuroro, kuris neapsiribotų tik pavienėmis parodomosiomis bylomis. Šio Seimo dauguma A.Paulausku nepasitikėjo dėl to, jog jis dangstė ekonominius finansinius nusikaltimus ir neištyrė nė vienos rimtesnės korupcinės bylos. Pasak dienraščio "Respublika", Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis irgi pareiškė, kad "pastaraisiais metais Lietuvos prokuratūra dirbo ranka rankon su LDDP valdžia".

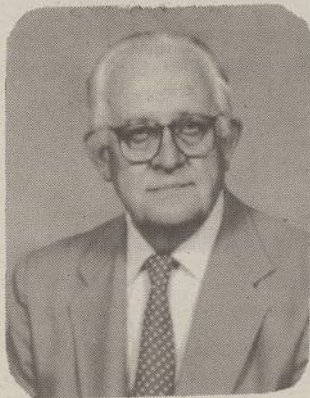
• **DAR VIENAS KANDIDATAS Į PREZIDENTUS.** Prieš kelias dienas Generalinio prokuroro pavaduotojas Artūras Paulauskas pareiškė svarstąs galimybę dalyvauti Lietuvos prezidento rinkimuose.

• **NAUJOSIOS VALDŽIOS ŠIMTADIENIS.** Kovo 4 d. sukanka 100 dienų, kai valdžią po rudenį vykusių Seimo rinkimų perėmė Tėvynės Sąjungos ir Krikščionių demokratų partijos koalicija. Išskirtiniame interviu "Lietuvos rytui" antrą kartą parlamento vadovu išrinktas Vytautas Landsbergis sakė, po 100 valdžios dienų šalyje mato mažiau socializmo ir daugiau demokratijos.

• **NAUJAS LIETUVOS SEIMO NARYS.** Vyriausioji rinkimų komisija pripažino Seimo nario Raimundo Alekno, iškelto Tėvynės sąjungos sąraše, įgaliojimus. Šalies parlamente jis pakeitė mirusį Seimo narį Romualdą Sikorskį. Raimundas Alekna, kuriam 38 metai, dirbo Sveikatos apsaugos viceministru. Prieš paskiriant į šias pareigas jis buvo Panevėžio miesto vicemeras.

Iš visur – apie viską

SUNKŪS LAIKAI ŠIAURĖS KORĖJOJE

Algirdas Pužauskas

Daugelyje Azijos valstybių vyksta permainos. Keičiasi vadovai, kyla ekonominės ar politinės krizės. Pastaruoju metu laukiama pasikeitimų Kinijoje, kuri šių metų liepos mėnesį susijungs su Honkongu. Anksčiau ar vėliau kils Kinijos susijungimo su Taivaniu klausimas, nes abi valstybės – komunistinė Kinija ir kapitalistinis Taivanas – tokio susijungimo neatsisako. Paskutiniu metu laukiama politinės ar net karinės audros Korėjos pusiasalyje. Svarstoma, ar jau atėjo laikas susijungti į vieną valstybę turtingai, 46 milijonus gyventojų turinčiai Pietų Korėjai su skurde gyvenančia, komunistinėje diktatūroje kenčiančia 23 milijonų korėjiečių tautos dalimi. Abi vienos korėjiečių tautos dalys jungia neapykanta Japonijai ir japonams.

Politinis ir ekonominis abiejų Korėjų susijungimas daug kainuotų Pietų Korėjai. Visi mato, kaip panašus susijungimas palietė Vakarų Vokietiją, kuri perėmė nu-

alintą, komunizmo apleistą rytinę Vokietijos zoną – buvusią VDR. Korėjos padėtis dar blogesnė. Nors ir skurde gyvendama, Šiaurės Korėja nesigailėjo lėšų brangiems ginklams. Ji dar dabar skolinga Maskvai milijardus dolerių už ginklus. Šiaurės Korėjos valdžia daug skolinga ir Kinijai. Kai kurie komentatoriai bijo, kad Kinija niekad neleis Šiaurės Korėjai pasitraukti iš Kinijos įtakos ir iš "socialistinio pasaulio".

Šiaurės Korėja kasmet pritrūksta mažiausiai 6 mln. tonų javų gyventojams išmaitinti. Paskutinis šioks toks derlius buvo 1994 m. Pernai ir užpernai labai smarkios liūtys sužalojo ryžių derlių, išplovė iš žemės trąšas. Vyriausybė skundėsi sunaudojusi sandėliuose dar likusius javus, kurių dabar pritrūks net sėklai. Žinios iš Šiaurės Korėjos tvirtina, kad kaimuose niekur nesimato nei kačių, nei šunų, nėra baldžių ir vištų. Gyventojai badauja arba alksta. Vyriausias Šiaurės Korėjos vadas "brangusis Kim Jong" vasario 16 turėjo švęsti savo 55-ąjį gimtadienį. Buvo planuota, kad jis perims valstybės valdymą. Tačiau jo tėvas, diktatorius Kim Ir sen suspėjo šūnų paskelbti tik vyriausiu kariuomenės vadu. "Brangusis vadas" spėjo į aukštas vietas kariuomenėje paskirti savo amžiaus žmones. Jis jau pašalinio kelis senelius: 80-metį

gynybos ministrą, 83 metų amžiaus vicepremierą Park Sung ir kt.

Labai nemalonu buvo Šiaurės Korėjos valdžiai, kad, grįždamas iš Japonijoje vykusio akademikų suvažiavimo, į Pietų Korėjos ambasadą Kinijos sostinėje Pekine (Beijing) užėjęs aukštas komunistų partijos veikėjas, buvęs "brangaus vado" švietėjas ir auklėtojas Hwan Jang Yop, paprašė suteikti jam politinį prieglobstį ir leisti apsigyventi Pietų Korėjoje. Po šio įvykio Kinijos vyriausybė sustiprino Pietų Korėjos ambasadą apsaugą.

Pietų Korėjos žinios, jaunesnysis diktatoriaus įpėdinis visiškai netinka vadovauti režimui. Tėvas jo nepaskyrė partijos generaliniu sekretoriumi. Todėl Centro komitete jo įtaka – menka. Po tėvo mirties dar nebuvo nei parlamento, nei Centro komiteto posėdžio. Sūnelis aiškina, kad liaudis dar tebesilaiko gedulo. Pietų Korėjos žinovai teigia, kad Šiaurės Korėjoje vyksta kieta kova dėl galios ir įtakos valdančiuose sluoksniuose. Galimas daiktas, kad laimės kariniai vadovai. Spėjama, kad minėtas aukšto partijos veikėjo Huan pabėgimas turi išpėti Pietų Korėją ir JAV vyriausybę, kad Šiaurės Korėjoje trintis dėl valdžios gali sukelti nuostolingą konfliktą. Jo būtų galima išvengti, dabar parėmus nuosaikesnes jėgas.

"DUOK AUKĄ – BŪSI SVEČIAS"

Jau rašėme apie JAV politinių partijų išlaidas rinkiminiais metais. Daug lėšų reikalauja pasirodymai televizijoje. Todėl prieš rinkimus didžiausias partijų rūpestis – surinkti pakankamai pinigų. Šiuo metu JAV spauda nagrinėja, kaip pernai demokratų partija rinko pinigus, kviesdama turtingus demokratų partijos rėmėjus pasisvečiuoti Baltuosiuose rūmuose, pernakvoti "Linkolno miegamajame", išgerti su prezidentu ar jo žmona puodelį kavutės. Įvairūs demokratų tarnautojai, patarėjai, ryšininkai ir savanoriai pagalbininkai įvairiais būdais pakviestiesiems svečiams aiškino, kad pasisvečiavimas nebus tik bičiulystės ženklas ar senų draugystės ryšių sustiprinimas, bet svečiui teks už šią garbę skirti auką demokratų partijos komitetui. Daugelis

šitokią pakvietimą taip ir priimdavo. Baltųjų Rūmų svečių knygoje atrasta, kad per paskutiniuosius ketverius metus prezidento rūmuose nakvynę gavo 938 svečiai. Daug respublikonų partijos narių mano, kad šitoks Baltųjų rūmų simbolio naudojimas aukoms rinkti yra neetiškas ir sutepa Prezidento pareigų garbę.

Demokratų aktyvistai tvirtina, kad ne visi svečiai, kurie viešėjo Baltuosiuose rūmuose, ne visi, kurie gėrė su prezidentu B.Clinton kavą, davė auką partijos išdui. Kiti gi visada rėmė ir remia partiją, bet niekad nėra prezidentūroje viešėję ar puotavę. Didelė dauguma atmeta respublikonų priekaištus ir skundus, sakydama, kad visi taip daro ir toks aukų rinkimas yra švarus ir demokratijai priimtinas, nes "politika yra politika".

Besikalbant, kas ir

kaip miegojo "Linkolno lovoje", paaiškėjo, kad prezidento A.Linkolno laikais tas miegamasis buvo paprastas darbo kambarys. Senus baldus supirko ir miegamąjį įrengė prezidento H.Truman žmona. Ten mėgdavo miegoti ponia Jacqueline Kennedy, prezidentas W.Wilson.

Įdomu, kad tarp žmonių, kurie dažniau yra buvę Baltuosiuose Rūmuose, ne vienas mėgdavo pasakoti, kad "Linkolno miegamajame" galima sutikti vaiduoklių. Juos šakėsi mačiusios ponia Eleonora Rusevelt, Margaret Truman ir prezidento Ronald Reagan duktė Maureen Reagan, pasakojusi spaudai apie "permatomą, rausvą, žmogaus figūrą, kuri greit išnykusi". Pats prezidentas R.Reagan prie duk-

(Nukelta į 3 psl.)

Redakatoriaus skiltis

KŪRĖJAI IR NIEKINTOJAI

Buvo jau tamsoka. Automobilio žibintai iš sutenų išplėsdavo kelio ženklus, betoninius aptvarus ir tiltus, stačiakampius sunkvežimių siluetus. Monotoniškai šiuoždėjo padangos. Pro šalį plaukė žiburiai ir retomis reklamomis pasidabinę miesteliai. Šiame judriame Amerikos greitekelyje niekas nė iš tolo negalėjo priminti Lietuvos. Iki Klivlendo (kurį lietuviškame laikraštyje vis reikalaujama vadinti "Clevelandu") dar buvo likę daug mylių.

Nuovargis stiprėjo. Niekuo nebegalėjo padėti iš garsiakalbių sklindantis įkirus moderniškojo "popso" tarškėjimas. Kokią stotį bepasuktum, visur ta pati bejausmė kakofonija, širdžiai svetimi afrikietiškieji ritmai, nusaldintas trumpalaikių publikos numylėtinių spygavimas ir grubus bliovimas. Lėkšti dainuškų tekstai, jokių kilnesnių jausmų nežadinantis bugnų barškesys ir saksofonų stūgavimas. Ir reklamos, reklamos: "Išpardavimai, nuolaidos, pačios žemiausios kainos... Stok ir pirk... Skubėk, nes poryt tos nuolaidos nebus..." Tuštybės mugė...

Staiga prisiminiau jau senokai gautą dovaną - garsajuostę, kurios iki šiol nebuvau prisiruošęs išklausyti. Nemažindamas greičio, apgrai bomis atidariau plokščią dėželę ir stumtelėjau į grotuvą. Minutę stojo tylą. Ir staiga - Viešpatie, koks stebuklas, viskas aplinkui pasikeitė! Tai buvo kažkas visiškai nauja ir kartu iki širdies gelmių pažįstama. Skambėjo Vilniaus bažnyčių varpai, dainavo žygiuojantys Lietuvos kariai, tyliai plaukė antelė, apie meilę ir ateitį kalbėjosi jaunuolių pora. Žybtelėjusią "Suktinio" melodiją netrūkų pakeitė svajingas tangos.

Melodijos liejosi viena po kitos tarsi iš staiga atsivėrusio krioklio. Nutilus kraupiam žemės drebėjimui, vėl ramiai suposi saulėlydžio

paausutos jūros bangos, ošė miškai, siūbavo javų laukai. Pro jau gerojai primirštų tautos dainų nuotrupas vis giliau smelkėsi tolimos Tėvynės ilgesys, kurio negalėjo užgožti prašmatnių bulvarų blizgėjimas. Skambėjo gėla dėl sudaužytų, niekada neišsipildžiusių svajonių. Nors Lietuva buvo taip toli nuo šios muzikos kūrėjos, bet visada alsavo jos širdyje.

Vis keičiau ir keičiau grotuve tą pačią juostelę, negalėdamas atsiplėšti nuo iki tol nepatirtų išpūdžių. Dingo nuovargis, sielą pripildė kažkokia nežemiška palaima. Toje ilgoje nakties kelionėje, monotoniškoje Amerikos greitkelio juostoje klausiausi ir klausiausi Giedros Gudauskienės fortepioninių kūrinių.

Jau nemažai dienų prabėgo nuo tos atmintinos kelionės, nuo netikėto prisilietimo prie žodžiais nusakomo grožio. Bet ir šiandien, pasitikdamas Kovo 11-ąją, kuri mano kartai atvėrė kelius į laisvę, dažnai klausiu savęs ir kitų:

"Kodėl mes tokie? Kodėl nemokame branginti to, kas mūsų tautos sūnų ir dukterų padovanota? Kodėl taip mažai žinome apie savo kūrėjus? Kodėl griebiamės svetimų apgaulingų blizgučių, savuosius perlus ir deimantus išbarstę? Ir dar: kada išmoksime branginti savo valstybę ir dabinti ją savosios tūkstantmetės kultūros žiedais? Kada nustosime vienas kitą graužti ir niekinti, stumdyti ir gniuždyti? Nejaugi mūsų tautos lemtis - tik trumpi laisvės blykstelėjimai ir niūrus po to užgriūvančios sprespaudos dešimtmečiai? Ar kada nors pajėgsime atsikvošėti ir suprasti, kad ne tiek sudėtinga ir pavojinga geografinė padėtis, ne tiek gobšūs stipresni kaimynai lemia mūsų Tėvynės likimą, kiek mūsų pačių nesugebėjimas iškovotą laisvę saugoti ir stiprinti?"

KOVO 11-OJI - VALSTYBĖS ATSTATYMO DIENA

Juozas Žygas

Lietuvių tautos istorijoje trys dienos turėtų būti pačios reikšmingiausios: Liepos 4-oji, Vasario 16-oji ir Kovo 11-oji. Liepos 4-oji - Mindaugo vainikavimas, per kurį Lietuvą įėjo tarp Europos valstybių, kaip lygi su lygiomis.

Istorijos slinktyje, nors valstybės sienos plėtėsi, bet nebuvo valstybinio branduolio. Tauta jokios reikšmės neturėjo. Ji tebuvo tik valdovo įvairiais (vedybiniais ir kt.) ryšiais sujungta plati giminė. Ilgainiui tie ryšiai silpnėjo ir sritiniai kunigaikščiai tai į Maskvos, tai į Livonijos ordino pusę perbėginėdavo. O vėliau didikų šeimos, savų interesų vedinos, įsijungdavo į Lenkijos didikų kivirčius.

Kuomet Lietuvoje ir Lenkijoje vyravo netvarka, tai Maskvoje buvo kietas kumštis. Visiems galimiems konkurentams ar bent kuo nors nepatenkintiems be jokio teismo galvos ritosi. Dabartinėje Raudonojoje aikštėje tai buvo kasdieninis vaizdas ir liaudžiai nemokamas spektaklis. Kuomet Lietuvos - Lenkijos valstybė, vidaus

kivirčių ardoma, silpnėjo, tai Maskva pastoviai stiprėjo ir plėtėsi Lietuvos valdų sąskaiton.

Lietuvos didikai, sužavėti lenkų turimomis privilegijomis, su jais bičiuliavosi ir jų herbus priiminėjo, tuo būdu tapdami lyg jų šeimos nariais. Vadovaujančiam sluoksniui sulenkėjus, liaudis vilko sunkų baudžiavos jungą ir jokios reikšmės nebeturėjo. Vienintelis kelias gabiems jaunuoliams iš tokios padėties ištrūkti tebuvo tik kunigų seminarija. Bet tai lietuviškai liaudžiai daug nepadėjo, nes jie (tik su mažomis išimtimis) tapdavo lenkiškumo apaštalais. Tad ir nenuostabu, kad 19-to amžiaus antroje pusėje lietuviai buvo laikomi išmirštančia tauta. Esant tokioms sąlygoms ir vyraujant tokiai viešajai nuomonei, Vasario 16-tąją galima laikyti stebuklu.

Buvo nepilni 22 metai, per kuriuos tauta save susirado. Ne tik susirado, bet per trumpą laiką įsirikiojo į kitų tautų tarpą, kaip lygi su lygiomis. To, ką ji per tuos 22 metus sukaupė, užteko išlaikyti beveik 50 metų trukusį Rytų barbarų antplūdį. Nepaisant trėmimų, kalinimo, kankinimų ir žudymų, dar liko užtenkamai ryžto, kuris ir atvedė iki Kovo 11-tosios.

Kas galėjo tikėti, kad Lietuva bus tas kupstas, kuris apvers rusiškos imperijos ve-

žimą? Kuomet mes ir kiti į mus panašūs tikėjome ir kalbėjome, kad kiekviena imperija yra laikina, kad anksčiau ar vėliau visoms ateina galas, tai kiti tokias kalbas svajonėmis ir svaichiojimais laikydavo. Nei Durbės, nei Saulės kautynės ir net Žalgirio mūšis nebuvo Vakarų pastebėti ir į pasaulio įvykių istoriją įrašyti. Bet bus atsiminta, kad pelė išdriso prieš dramblių stotį.

Ir dabar, net septyneriems metams praėjus, sunku patikėti, kad imperija pradėjo byrėti. Nuo visiško subyrėjimo ją tik Vakarų kapitalas sulaukė, kadangi Bušo ir kitų rūpestis tebuvo, kad tik meškutė nenusirgtų. Ir dabar šias eilutes berašant, man pačiam yra sunku patikėti, kad po tokios sprespaudos žmonės išdriso prieš tankus ir "mongolus" stovėti.

O dabar tą visą džiaugsmą užtemdo kankinantys rūpesčiai, kuomet Lietuvos spaudoje paskaitome laiškus buvusių tremtinių, kalinų ir tų, kurie prieš tankus stovėjo. Senų ir ligotų, kurie dirbti jau nebepajėgia. Darbas Sibire laikomas... pramoga ir į darbo stažą neįskaitomas. Dėl to jų pensijos yra mažos. Tad ir dejuoja senukas ar senutė: "Ak būtų gerai, kad nors stribo pensiją gaučiau!" Gėda, gėda, didelė gėda, jeigu tas klausimas dar iki šiol yra nesutvarkytas!

Iš visur - apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

ros pasakojimų visada pridėdavo, kad šeimos šunelis Reksas niekad, niekad neįeidavęs į "Linkolno miegamąjį".

KELIAIS SAKINIAIS

• Izraelio vyriausybė paskelbė pradėsianti rytinėje Jeruzalėje 6500 butų statybą. Tuo pačiu metu bus statoma 3000 butų palestiniečiams. Šis planas vėl sukėlė arabų protestus. Miesto taryba skelbia, kad arabai gauna per metus 170 leidimų statyti namus Jeruzalėje, o ir tie patys pastatai vėliau būna okupantų nugriunami.

• Britanija nutarė leisti Kinijai atsiųsti į Honkongą nedidelį skaičių savo kareivių dar prieš kolonijos perėmimo datą - liepos 1 d. Kinija reikalauja, kad iki tos dienos iš Honkongo būtų pašalinti visi nelegalūs pabėgėliai, ypač vietnamiečiai.

• Jungtinių Tautų sekretorius Kofi Annan atleido iš pareigų du Ruandos Tarptautinio teismo administratorius, nes jie dirbo netvarkingai ir pradėjo mokėti darbuotojams milžiniškas algas.

• Varšuvoje veikia tik viena žydų sinagoga. Šiai religinei bendruomenei priklauso apie 1,000 tikinčiųjų. Vasario 26-osios naktį gaisro liepsnos sužalojo pastatą. Policija nustatė, kad piktadarių maldos namus padegė.

• Ukrainos prezidentas Leonidas Kučma atleido iš pareigų du ministrus, apkaltinęs juos lėšų eikvojimu.

• Niujorke 69 metų palestinietis paskelbė raštu, kad jis nekenčia žydų, amerikiečių, anglų ir prancūzų. Nusipirkęs Floridoje ginklą, arabas iš Gazos pakraščio užpuolė Empire State pastatą būrį žmonių, vieną nušovė, šešis sužeidė ir pats nusišovė.

• Rusijos prezidentas Borisas Jelcinas rengiasi pakeisti kai kuriuos ministrus. Jis pabarė gynybos ministrą Igorį Rodionovą, kuris negrįžiai kalbėjęs apie kariuomenės susilpnėjimą, užuot daręs ką nors, kad ji sustiprėtų, nes tai yra jo, kaip gynybos ministro, pareiga. Prezidentas priekaištavo finansų ministrui Aleksandrui Lifšicui ir ekonomikos ministrui Jevgenijui Jasinui, kad jiedu nesurenka mokesčių.

• D. Britanijos valdančioji konservatorių partija pralaimėjo papildomus rinkimus šiaurės rytų apylinkėje, kurioje visada laimėdavo konservatoriai. Šį kartą jie gavo tik 34% visų balsų.

• Montanos valstijos senatoriai 41-8 balsais panaikino visus eismo greičio apribojimus ir įsakė laikytis 65 mylių per valandą greičio tik nakties metu. Montana liko vienintelė valstija be greičio apribojimų.

LIETUVOS GYVENIMO ATSPINDŽIAI

BEKLaidžioJANT PRAEITIES PėDSAKAIS

Sutikimas Vilniaus oro uoste. Iš kairės: Juozas Kvedaras, Joana Lukševičiūtė, Ona Kavaliūnienė, Meida Staneikienė, Birutė Kvedarienė ir prof. Jolita Kavaliūnaitė

Praeitą vasarą rugpjūčio 26 d. ryto iškeliavau aplankyti Lietuvą. Išskridau iš Klivlendo Hopkins tarptautinio aerouosto, persėdau New York į Finnair (Suomijos) lėktuvą, kuriuo perskridau Atlantą. Helsinkyje išėdau į dar kitą lėktuvą, kuris pagaliau pasiekė Vilnių prieš vidudienį vietos laiku. Kelionė į Lietuvą (su persėdimais) netruko nė paros. Bet kiek daug dienų, savaitių, mėnesių ir metų laukiau šio momento!

1944 metais, prasidedant antrajai raudonajai okupacijai, bolševikų kariuomenei artėjant, turėjau pasitraukti su šeima iš Vilkaviškio, kurio gimnazijoje mano vyras Vacys direktoriavo, o aš dėčiau geografiją. Leisdami mėsą į nežinomą, į bėgimo odisėją, dar suspėjome sudėti į dėžes savo fotografijas ir jas užkasti kieme. Juk taip grei-

tai – pasibaigus karui ir pasitraukus bolševikams – žadėjome sugrįžti, atkasti tas fotografijas ir, statydami atgal į vietas, su jomis atstatyti ir savo gyvenimą. Nežinojau tada, kad būsiu taip toli nublokšta ir kad taip ilgai lauksiu šio momento – sugrįžimo, kad ir tik akimirksniui į savo gimtąjį kraštą, kurėjau į gyvenimą su skaidriu nusiteikimu ir mokytojos idealizmu.

Išlipusi iš lėktuvo gražiajame Vilniaus aerouosto terminale, marmuriniais laiptais leidausi į pasų kontrolės stotelę. Čia jaunam darbuotojui pirmiausia padaviau man išduotą tarpukarinių laikų laisvosios Lietuvos pasą. Žinojau, kad jis netiks, kad pareikalaus šių dienų dokumento. Tačiau, pakartodama sienos perėjimo ritualinį gestą, norėjau rankose pajusti pasą, su kuriuo studentavimo ir dėstyimo laikais keliauda-

vau į tų laikų perspektyvoje atsivėrusį platųjį pasaulį: į Latviją, į Suomiją, į Prancūziją... Atvertę uniformuotas jaunuolis mano anuometinį pasą, parodė kolegei ir abu nusišypsojo, pamatę jau "istoriniu" jiems tapusį dokumentą.

Aerouoste sutiko giminės su šypsenuomis ir puoštėmis gėlių. Iš tų gėlių padvelkė mano gimtojo krašto miškų, kalvų ir slėnių melodija, kurioje tarsi aidu atsiliepė ir žmonių dvasia. Jų nuširdumą jaučiau per visą viešnagę gražiojoje Lietuvoje.

Pernakvojusi Antakalnio rajone, kitą dieną jau vaikštinėjau Vilniaus senamiestyje. Čia, senojoje Vilniaus katedroje pamačiau ir savo Vytauto Didžiojo universiteto psichologijos profesoriaus, arkivyskupo M. Reinio bareljefą. Vaikščiojau siauromis viduramžiškomis gatvelėmis, gėrėjau bažnyčiomis ir jų bokštais, tarp jų ir imperatoriaus Napoleono pamėgtąją miniatiūrą plytinę gotikine šv. Onos bažnyčia.

Vakare išvykau į Kauną, kuriame pernakvojusi išėjau pasivaikščioti po gėlėtą, vešliais medžiais apaugusią Laisvės alėją (Lietuvos Via Veneta arba Boulevard Charles de Gaulle). Vaikščiojau prisimindama studentavimo dienas, dainas, šokius ir ... meilę.

Kitą dieną gražiu plentu leidausi į Palangą. Gėrėjau švelniai banguojančia Lietuvos gamta: ežerėliais, žaliosiomis pievomis, eglėmis ir pušimis bei tarp jų iškylančių aukštų beržų kamienų baltumu. Palangoje, įsitaisiusi butelyje Gedimino gatvėje, kaip ir anais laikais, lipau per gražiasias kopas. Ko-

Kaune, Laisvės alėjoje. Iš kairės: Ona Kavaliūnienė, Joana Lukševičiūtė ir Jolita Kavaliūnaitė

jos ir vėl niro į minkštą kaip aksomas smėlį, kuris iš mano matytų pliažų jei ir ne pats balčiausias, tai tikrai pats smulkiausias ir švelniausias. Ir vėl švelniai supo jūros bangos. Vakare Palangos gatvės atgijo. Čia vaikštinėjo minios žmonių. Kai kurie klausėsi muzikos, o kiti sėdėjo prie staliukų ir valgė po atviru dangumi.

Grįždama iš Palangos, aplankiau Tauragę, kurios bažnyčioje susituokiau ir kurioje krikštyti mano vyresnieji vaikai Arūnas ir Jolita. (Jauniausioji – Aldona – gimė jau Amerikoje). Stabtelėjau ir prie buvusios gimnazijos pastato, kurioje abu su vyru dėstėme.

Rytojaus rytą išvykau į Vilkaviškį. Pakelėje aplankiau atstatytą Trakų pilį ir už kelių valandų pasiekiau gimtąjį miestą. Čia aplankiau Budežerių kaimo žemes (pastatai buvo sudegę per karą), mamytės – Onos Plečkaitytės – Vingilienės kapą, namelį Vaižganto gatvėje, kur gyve-

nau dėstydamas Vilkaviškio gimnazijoje, ir galų gale miesto biblioteką, kurios pastate anuo metu ir veikė ši gimnazija. Čia su gėlėmis ir dovanomis pasitiko buvusi kolegė Kelertienė ir mano buvusios auklėtinės – penktosios klasės mokinės: Marija Dubauskaitė – Vekerotienė ir Elena Medelytė–Čepkauskienė.

Sugrįžusi į Vilnių, dar spėjau aplankyti Sausio 13-osios aukų kapus Antakalnio kapinėse ir Parlamento rūmus.

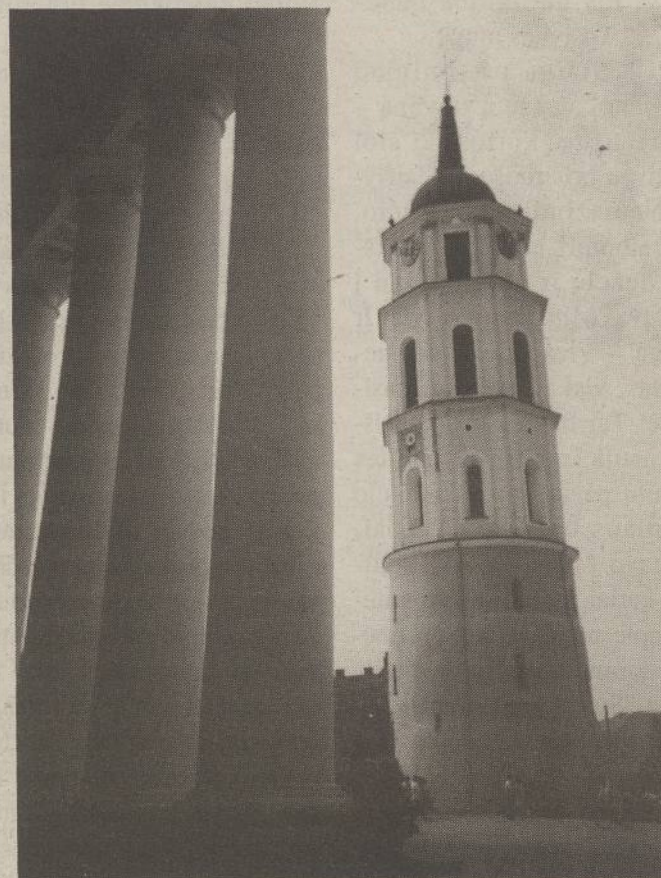
Sėsdama į lėktuvą grįžimui į Klivlendą ir vėl toldama nuo Lietuvos, mintyse kartojau šias nuostabias Maironio eiles:

*Lietuva mano,
brangi Tėvyne,
Šalis, kur miega
kapuos didvyriai,
Graži Tu savo
dangaus mėlyne,
Brangi, nes daugel
vargų patyrei...*

*Ona Vingilytė–Kavaliūnienė
su J.K.*

Vilniuje, Antakalnio kapinėse, prie Loretos Asanavičiūtės kapo. Ona Kavaliūnienė (viduryje) tarp Birutės ir Juozo Kvedarų

Vilniaus arkikatedros bazilikos varpinė.
J.Kavaliūnaitės nuotr.

REPRESIJŲ TYRIMO CENTRAS

Aleksandras Šleiny

Lietuva neturėjo ramybės jau nuo XIII amžiaus, kai Kryžiuočių ordinas ėmė naikinti prūsų ir lietuvių tautas. XVI amžiuje nesibaigiančią agresiją prieš Lietuvą pradėjusi Rusija. Neregėto maso to lietuvių tautos naikinimą ji vėl pratęsė XX amžiuje, sovietiniu komunistiniu pavidalu užplūdusi Lietuvą, kuri buvo pradėjusi tik trečiąjį nepriklausomo gyvavimo dešimtmetį. Pusę amžiaus užsitęsio genocido pasekmės ėmėsi nagrinėti Represijų Lietuvoje tyrimo centras.

Jau 1988 m. pavasari Lietuvos laisvės entuziastai įvairiais tuo metu įmanomais būdais pradėjo rinkti duomenis apie politinius kalinius ir tremtinius. Netrukus buvo sudaryta komisija stalinizmo nusikaltimams tirti, kuriai vadovauti ėmėsi prof. Julius Juzeliūnas. Jo iniciatyva "Sąjūdžio žiniuose" buvo paskelbta anketa genocido duomenims kaupti. Kūrėsi tremtinių ir kalinių bendrijos, kaupėsi gausi informacija apie sovietų bolševikinį genocidą. Entuziastai savanoriai pradėjo tvarkyti gausią informaciją – laiškus, anketas, atsiminimus.

Represijų Lietuvoje tyrimo centras jau šeštus metus veikia prie Filosofijos ir sociologijos instituto. Jis buvo įkurtas 1991 m. balandžio 8 d. tuometinės G. Vagnoriaus vyriausybės potvarkiu. Tai komisijos stalinizmo nusikaltimams Lietuvoje tirti tęsinys, susiformavusi mokslo įstaiga, savarankiškai planuojanti ir vykdanči Mokslo tarybos patvirtintą darbų programą. Centro mokslinę tarybą sudaro žinomi mokslininkai ir visuomenės veikėjai: Istorijos instituto direktorius profesorius Antanas Tyla, jau minėtas Represijų Lietuvoje tyrimo centro konsultantas profesorius Julius Juzeliūnas – šio darbo pradininkas, Centro tarybos garbės pirmininkas, Filosofijos ir sociologijos instituto direktorius profesorius Vacys Bagdonavičius, šio darbo pradininkas Mečys Laurinkus – Sąjūdžio komisijos stalinizmo nusikaltimams tirti sekretorius, Nijolė Gaškaitė – Lietuvos partizaninio judėjimo ir NKVD veiklos tyrinėtoja, daugelio publikacijų šia tema autorė, Arvydas Anušauskas – istorikas ir Birutė Burauskaitė – Centro vadovė.

Materialinis Centro pagrindas yra įvairių asmenų ir fondų dovanota kompiuterinė technika. Centras dėkingas Lietuviai Tautiniam Kultūros fondui, remiančiam jo veiklą. Neseniai Centras įsigijo du naujus kompiuterius,

kuriems lėšas paaukojo ponios Gražina Slavėnienė ir Kanados lietuvių fondas.

1989-92 m. rengiant spaudai pirmąjį "Lietuvos gyventojų genocido" tomą, Represijų Lietuvoje tyrimo centras buvo tik kūrimosi būklėje. Centrai padėjo daug entuziastų talkininkų, dirbusių be jokio atlyginimo. Tokių šiuo metu nebeturime. O jei ir būtų, mažai ką mums begalėtų pagelbėti. Dabartinis Centro personalas – 9 kūrybiniai kvalifikuoti darbuotojai, o dar 2-3 samdomi pagal reikalą – pagalbiniam techniniam darbui. Atlyginimai mokami pagal Filosofijos ir sociologijos instituto etatus, skirtus moksliniams darbuotojams, turintiems mokslinius laipsnius. Centras yra mokslo įstaigos padalinys, jo darbuotojai dirba sudėtingą ir atsakingą darbą, tačiau moksliniam darbui jie neturi laiko. Dėl to atlyginimai jiems mokami tik pagal laborantų ar net techninių darbuotojų etatus. Didžiausias darbuotojų atlyginimas – 600 litų (150 dolerių) mėnesiui, o visi kiti gauna žymiai mažiau. Vienuolikos Centro darbuotojų atlyginimo vidurkis – 311 litų mėnesiui. Dėl mažo atlyginimo vyksta nuolatinė darbuotojų kaita. Iš pirmojo tomo sudarytojų beliko viena vadovė Birutė Burauskaitė, kuri pati viena šiuo metu baigia redaguoti žymiai pataisytą ir papildytą pirmojo tomo antrąją laidą.

Centro darbuotojų veikla yra gana sudėtinga. Dokumentai, kuriuos tenka tyrinėti, rašyti rusiškai, dažnai dar ir menkai raštą išmanančių asmenų. Prieš naudojant būtina iširti šaltinių patikimumą, sulietuvinti rusiškai parašytas pavardes ir vardus. Tenka naudotis Lietuvos pavardžių vardynu, o pagal gimimo vietą nustatyti pavardės rašymo formą. Kai nenurodyta gimimo vieta,

tenka ieškoti tremtinių su panašia pavarde. Sudėtingas darbas – vietovardžių sulietuvinimas ir patikslinimas, priskiriant ji atitinkamam rajonui ar apskrčiai. Dažnai sunku patikslinti asmens tapatybę. Pokario metais, slapstydami nuo persekiojimų ar vengdami karinės tarnybos okupacinėje armijoje, žmonės falsifikuodavo dokumentuose gimimo datas, keisdavo vardus, tėvavardžius ar net pavardes. Centro darbuotojai iš įvairių šaltinių turi pateikti patikimiausią informacijos variantą, už kurį jie yra atsakingi. Siekiant tikslumo, dėl atskiros nedidelio įrašo tenka kreiptis į KGB, Vidaus reikalų ministerijos archyvus, rašyti laiškus asmenims, atsiuntusiems anketas.

Centras naudoja sovietinę bolševikinę kartoteką apie 1939-41 m. suimtuosius, kurią 1944-1949 metais sudarė nemokšos, iškraipydami pavardes, vardus, vietovardžius ir kitus duomenis. Kituose šaltiniuose nėra duomenų apie suimtuosius 1940 m. liepos – lapkričio mėnesiais, kurie netrukus buvo nužudyti arba lėtai numarinti. Bolševikinius duomenis apie žymiuosius nepriklausomos Lietuvos veikėjus tenka tikrinti ir tikslinti pagal Lietuviškąją enciklopediją, už kurią Centras didžiai dėkingas Lietuvių tautinio kultūros fondo nariams.

Paruoštus duomenis Centras tikrina, naudodamas surinktą medžiagą iš spaudoje paskelbtų straipsnių, sąrašų, atsiminimų, įvairių draugijų ataskaitų. Centro archyve saugoma daugiau kaip 150 tūkst. anketų bei laiškų, o kartotekoje – per 200 tūkst. kortelių.

Šiuo metu Centre formuojamas papildyto pirmojo ir naujo antrojo tomo tekstas. Šis procesas užtruks apie 3 mėnesius. Pirmąjį tomą numatyta pakartoti 3000

egz., o antrąjį išleisti 5000 egz. tiražu.

Nei pernai, nei šiemet leidybai iš biudžeto nebuvo skirta lėšų. Pakartotinai

išspausdinti baigiamą spaudai pirmojo tomo pataisytą laidą tikimasi išleisti tik buvusių ir naujų šio kilnaus darbo rėmėjų dėka.

Aurelija M. Balašaitienė

IŠEIVIO ODĖ LAISVAI TĖVYNEI

O Lietuva, Tėvyne mano, jau esi laisva, numetusi dešimtmečių skausmingus pančius, šiandieną Tu gyva, kentėti Tau gana... Te prapultin nusminga ašaros ir kančios...

Laisvės ugnis teuždega visų namų žibintus, ir po Rūpintojėlio kojomis tepražysta radasta, te žvaigždės sidabru į brangią žemę krinta ir laimina pasėlį Dieviška ranka.

Žinau, kad lengva pasiduoti, nusiminti, ir patogiu prisiminimuose kankintis, o ateities našta taip pat nėra lengva, bet džiaugtis turime, nes Lietuva laisva.

Tai kas, kad dar kažkur kažko pritrūksta, Tai kas, kad dar gyventi gan sunku yra, bet laisvės aukuro dūmeliai rūksta, ir jiems užgesti leisti nevalia.

O Lietuva, buvai troškimų tolimų miražas, buvai Tu nemigo naktų svajonė nerami: apglėbiu rankomis gyvenimą aš savo mažą, bet su Tavim jaučiuosi esanti didi,

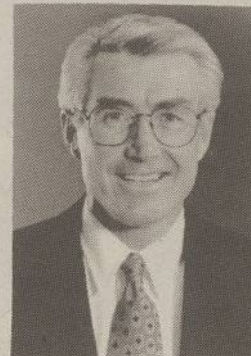
nes Tavyje nenumirė troškimas laisvės siekti, nes Tu per amžius stiprinai lietuvių dvasią. Su Tavimi esu viena, kaip Nemunas ir Baltija, ir su Tavim galiu gyvenimu aš žengti drąsiai...

O Lietuva, Tu žeme numylėta! Iš naujo su tavim galiu šiandien atgimti, pamiršusi skausmingą ilgėsį, garbės vainiką noriu Tau nupinti..

Tėvyne mano! Žeme numylėta! Žydėk atgautos laisvės Tu džiaugsme... Darbais tepripildo Tavo klėtys ir laisvės aidas tebanguoja Nemune,

Te girios ošia, ažuolų pavėsy te čiulba paukščiai, džiaugsmo kupini. Gyvenki laisvėje – po daug kančių gali ilsėtis, o mes tau liksim visada ištikimi.

ILLINOIS VALSTIJOS GUBERNATORIAUS JIM EDGAR SVEIKINIMAS

As Governor of the State of Illinois, it is my pleasure to welcome everyone gathered for the celebration commemorating the 79th anniversary of Lithuanian Independence Day.

Lithuania's courageous struggle for independence as a nation dates back

to the 13th century. Through the preservation and promotion of its culture and heritage, Lithuania has earned her celebration of democracy. Lithuanian Americans have proudly shared their culture, traditions and talents with our state. It is truly an honor to recognize the Lithuanian American community for its determination and many contributions to Illinois.

On behalf of the citizens of Illinois, please accept my best wishes for an enjoyable anniversary celebration.

Best regards,

Jim Edgar
GOVERNOR

Illinois valstijos gubernatoriaus Jim Edgar sveikinimo laišką, skirtą Lietuvos Nepriklausomybės 79-osioms metinėms, jo padėjėja tautybių reikalams Pat Michalski perduoda ALT Čikagos skyriaus atstovei Matildai Marcinkienei

VASARIO 16-OJI ANGELŲ MIESTE

Kaip jau įprasta, šventė prasidėjo vėliavų pakėlimu šv. Kazimiero parapijos kieme, o po to su JAV žvaigždėtąja, Lietuvos trispalve ir organizacijų vėliavomis procesija patraukė į bažnyčią pamaldoms. Šv. mišias aukėjo parapijos klebonas prelatas dr. Algirdas Olšauskas, šventei pritaikytą patriotišką pamokslą pasakė prelatas Jonas Kučingis. Galingai giedojo parapijos choras diriguojamas Viktoro Ralio. Aukas nešė LB Vakarų apygardos pirmininkė Violeta Gedgaudienė ir ALT Los Angeles skyriaus pirmininkas inžinierius Antanas Mažeika. Skaitinius perskaitė Veronika Ragauskienė.

Minėjimas – akademija vyko perpildytoje parapijos salėje. Trumpu sveikinimo žodžiu minėjimą pradėjo ALT vicepirmininkas Tadas Dabšys. Jis paprašė parapijos chorą sugiedoti Amerikos himną ir kunigą Aloyzą Volskį – perskaityti invocaciją. Su garbės svečiais supažindino ALT 'antrasis vicepirmininkas Linas Udrys. Prie mikrofono buvo pakviesti Estijos konsulas Jaak Treiman

ir Latvijos konsulas dr. Alfred Raisters. Glaustą sveikinimo žodį tarė Lietuvos generalinis garbės konsulas Vytautas Čekanauskas.

Pagrindinio kalbėtojo – svečio iš Lietuvos, kovo 11-os akto signataro, rašytojo Kazio Sajos kalba buvo išklaudyta dėmesingai, kartais pertraukiama plojimais ir palaidota atsistojimu. Tai ir ne nuostabu: jis kalbėjo gyvai, įdomiai, savo mintis pajavindamas sąmojumi.

Lino Udrio perskaitytos ir vienbalsiai priimtose rezoliucijos bus pasiųstos JAV ir Lietuvos prezidentams, Valstybės sekretorei ir Kalifornijos senatorėms bei kongresmenams.

Vasario 16-os proga buvo apdovanota grupė Lietuvai nusipelnusių asmenų. Šaulių Žvaigždės ordinais apdovanoti Mykolas Naujokaitis, solistė Janina Čekanauskienė ir pianistė Raimonda Apeikytė, Lietuvos Sukilėlių Garbės ženklais – Mykolas Naujokaitis, Kazys Prišmantas, Pranas Pakalniškis, akademikė Daiva Vencutė ir Eugenijus Vilkas. Ordinus ir ženklus įteikė Lietu-

vos Generalinis Garbės konsulas Vytautas Čekanauskas ir Juozo Daumanto Šaulių kuopos vadas Kazys Karūza. Ta pačia proga buvo įteiktos piniginės dovanos šeštadienei mokyklai ir jos mokiniams už geriausius rašinius. Premijas įteikė LB Vakarų apygardos pirmininkė Violeta Gedgaudienė ir išdininkas Monte Sodeika. Už jas padėjo mokyklos direktorė Marytė Sandanavičiūtė-New-sam.

Trumpą meninę dalį atliko parapijos choras, vadovaujamas muz. V. Ralio. Programa baigta, chorui ir dalyviams giedant Lietuvos himną. Apatinėje parapijos salėje buvo paruošti pietūs. Pietų kaina – \$15. Čia peršasi mintis: ar nederėtų bent tokia proga sumažinti pietų kainą, kad ir iš kuklios pensijos gyvenantys lietuviai galėtų juose dalyvauti.

Rengėjus galima pagirti už jaunų žmonių paskatinimą imtis atsakingų pareigų. Pareikštą pasitikėjimą jie pilnai pateisino.

Feliksas Masaitis

skiriamos 2-3 savaitės. Konferencijos dalyvės turės progą pateikti iškilusius klausimus. Po užkandžių vyks antroji sesija, kuriai vadovaus Rima Binder – gabiųjų vaikų programos direktorė (1-12 sk.).

Darbo sesijas koordinuos Rima Binder. LB Švietimo taryba kviečia lituanistinių mokyklų mokytojus dalyvauti konferencijoje. Joje bus išstatytos kait gautos iš Lietuvos jaunimui skirtos grožinės literatūros knygos ir dainų garsiajuostės. Žodis padeda lavinti vaikų vaizduotę, o dainos ir liaudies instrumentų garsai padės jas pamilti. Lietuviškas žodis ir daina tegul lieka jų gyvenimo dalis.

Knygas bei garsiajuostas galima gauti Švietimo taryboje. Jos adresas: 13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL. 60441-8680. Tel. ir faksas –

708-301-6410.

BENDRADARBIAUJAME SU KITŲ KRAŠTŲ LITUANISTINĖMIS MOKYKLOMIS

JAV LB Švietimo taryba artimai bendradarbiauja su Kanados LB Švietimo komisija. Kanados lituanistinės mokyklos naudoja JAV LB Švietimo tarybos išleistais vadovėliais, konspektais ir t.t.

Žinant, kad užsienyje veikiančioms lietuviškosioms mokykloms reikia naujų vadovėlių, naujų mokymo priemonių ir metodų, tokį bendradarbiavimą plečiame. Pastutiniu metu palaikome ryšius su Australijos Sydney, Melbourne ir Adelaide mokyklomis. Vadovėlius, knygas ir vaikų žurnalą "Eglutė" taip pat siunčiamę į Pietų Ameriką. *Regina Kučienė*

Trumpi pranešimai SAVIVALDYBIŲ RINKIMAI

Gerbiami Lietuvos piliečiai Jungtinės Valstijos!

Vyriausiosios Rinkimų komisijos vasario 25 d. sprendimu rinkimai i LR savivaldybes vyks LR diplomatinės atstovybės JAV: Ambasadoje Vašingtone, Generaliniame konsulate Niujorke, konsulatuose Čikagoje ir Los Angeles, Garbės konsulate Klivlende. LR piliečiai, gyvenantys Lietuvoje (Lietuvos piliečio pase nurodyta gyvenamoji vieta) kviečiami dalyvauti, renkant Vilniaus miesto savivaldybę, nes jie bus

įrašyti i Vilniaus miesto rinkimų apygardos Nr. 1 rinkėjų sarašą.

Dokumentai balsuoti paštu bus išsiųsti kovo pirmąją savaitę, kai tik gausime balsavimo biuletenius iš Vyriausiosios rinkimų komisijos. Atvykti balsuoti asmeniškai bus galima i minėtas diplomatinės atstovybės kovo 23d. nuo 9 val. ryto iki 4 po pietų. Kilus klausimams, prašome kreiptis i LR ambasadą Vašingtone, tel: 202-234-5860.

Rinkimų komisija

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO PRANEŠIMAS

Lietuvos Respublikos Seimo kancleris pranešė, kad Seimo ir JAV LB-nės atstovų komisijoje dalyvaus šie Lietuvos Seimo atstovai: **J. Razma** – Tėvynės Sąjunga, **Feliksas Palubinskas** –

Krikščionių demokratų partija, **Romualdas Ozolas** – Centro Sąjunga, **Aloyzas Sakalas** – Socialdemokratų partija, **Česlovas Juršėnas** – LDDP. Komisijos sesija vyks kovo 10-15 dienomis.

JAV LB ŠVIETIMO TARYBOJE

RAŠINIŲ KONKURSAS

JAV LB Švietimo taryba praneša, kad i Raimundo Grigaliūno įsteigtą fondą Punsco, Rytprūsių ir Pietryčių Lietuvos moksleiviams, rašantiems tautiškos sąmonės ir jaunimo dalyvavimo lietuviškoje veikloje temomis, atsiliepė šešios Punsco mokyklos. Konkurso dalyvių koordinavimui Punske atstovauja Antanas Šliaužys, Pietryčių Lietuvos – Virginija Grybaitė.

Be to Raimundas

Grigaliūnas paskyrė 300 dol. sumą Kovo 11-sios gimnaziją (Punske) gerais pažymiais baigiančiam abiturientui. Šalia gero mokymosi, pretendentas privalo dalyvauti tautiniame, visuomeniniame darbe, užsitarnauti kitų mokinių bei mokytojų pagarbą. Pirmynybė teiktina pasirinkusiam studijuoti lituanistiką arba pedagogiką

TRADICINĖ KONFERENCIJA

LB Švietimo tarybos tradicinė darbo konferencija

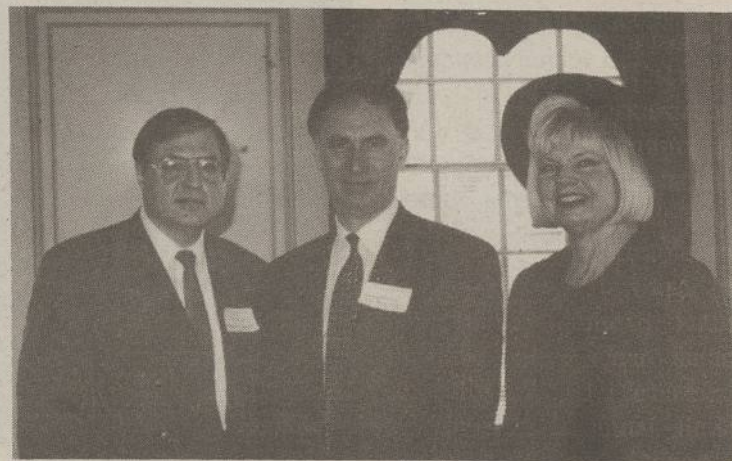
įvyks kovo 16 d. PLC "Bočių" menėje. Konferenciją pradėsime 9 v.r. šv. Mišiomis Palaimintojo Jurgio Matulaičio koplyčioje.

Konferencijoje bus dvi pagrindinės paskaitinės kės: Dalilė Polikaitienė iš L.A. ir Švietimo tarybos narė Rima Kašubaitė-Binder. D. Polikaitienė parodys mokytojoms savo ir Loretos Kuliat-Henart rašomo naujo vadovėlio "Pirmosios lietuvių kalbos pamokos" naudojimą. Lituanistinėms mokykloms jau išsiuntinėtos šešios pamokų temos. Kiekvienai temai

V. Klierio nuotraukoje – dalis iškilmingo Vasario 16-osios minėjimo vadovių ir solisčių. Iš kairės: Aldona Stempuzienė, Virginija Muliolienė, Rita Klierienė, Eglė Laniauskienė, Aida O'Meara.

ŠVENČIŲ AIDAI

Iškilminguose pietuose, kuriuos Vasario 16-osios garbei suruošė LR Garbės konsulas (Cleveland, OH). Iš kairės: dr. Viktoras Stankus – LB apylinkės ko-pirmininkas, D. Britanijos konsulas Laurence Stephenson ir Garbės konsulė Ingrida Bublėnė. V. Bacevičiaus nuotr.

BROLIJOS JŪRŲ SKAUTAMS – 75!

Jūrų skautų Kunigaikštienės Birutės laivo vadovai (iš kairės): V.Šarūnas, V.Švedas, V.Petukauskas, V.Zelenkevičius ir B.Stundžia. Kaunas, 1935 m.

Daug jūrinio skautavimo džiaugsmo nubangavo jūrų marių platybėse nuo Baltijos iki Ramiojo vandenyno, daug nutekėjo upėmis. Ir štai šiemet kovo 12 d. jau švenčiame Brolijos jūrų skautų veiklos 75 metų jubiliejų.

Pirmasis jūrų skautų junginys – L.K. Algimanto vandens skautų draugovė buvo įsteigta Kaune, 1922 m. kovo 12 d. Kosto, Juliaus ir Petro Jurgelevičių pastangomis. Pirmuoju draugininku buvo Julius Jurgelevičius. Draugovę sudarė "Ūdrų" skiltis su skiltininku P. Jaruševičium ir "Vėbrų" skiltis – su skiltininku Jonu Dainausku, kuris ir šiandien su ASS "laiveliu" plaukia į savo amžiaus šimtąjį jubiliejų.

Kaune išplitusi jūrų skautų veikla 1924 metais, per Velykų atostogas buvo Nemuno nuplukdyta į Klaipėdą, kur naujam junginiui, 1936 metais išaugusiam iki tunto, vadovavo Martynas Brakas.

Daugiausia jūrų skautų vadovų išugdė "Birutės" draugovė Kaune. Jos auklėtiniai – Povilas Laba-

nauskas, Algirdas Aglinskas, Kęstutis Aglinskas, Vladas Šarūnas, Vladas Petukauskas, Bruno Stundžia ir kiti vadovavo Brolijos jūrų skautų junginiams iki auksojo jubiliejaus.

1925 m. pradžioje Panevėžyje buvo įsteigtas jūrų skautų "Šarūno" laivas. Po to sekė nauji jūrų skautų laivai Jurbarkė, Kėdainiuose, Kybartuose, Mažeikiuose, Palangoje, Šiauliuose, Telšiuose, Alytuje, Biržuose, Zarasuose ir kituose Lietuvos miestuose, prie ežerų ir upių. Tvirčiausiai jūrinis skautavimas buvo išugdytas Klaipėdoje, išigijus jūrinį burlaivį "Budys".

Sovietinė okupacija 1940 m. nutraukė visos Lietuvos skautų sąjungos veiklą. Antrasis pasaulinis karas 1944 m. išnešė į Vokietiją nemažą dalį Brolijos jūrų skautų vadovų. Todėl 1946-1949 metais Vokietijoje lietuvių stovyklose labai greitai buvo atkurta jūrų skautų veikla, globojant Vakarų sąjungininkams. Vokietijoje pirmuoju Brolijos jūrų skautų skyriaus vedėju buvo j.s. Vla-

das Šarūnas. 1946-49 m. jūrų skautų laivai veikė Hanau, Kassel, Liubek, Schweinfurt, Seligenstat, Schw. Gmund, Kempten, Freiburg, Flensburg ir Diepholtz, prie jūrininkystės mokyklos. Visų jų veiklą nutraukė emigracija į užjūrius 1949-50 metais.

Užjūriuose pirmasis Brolijos jūrų skautų junginys atkurtas 1949 m. Toronte, Kanadoje. JAV 1950 m. pradžioje Čikagoje "Lituanicos" tunte buvo įsteigtas kapitono M. Kukučio jūrų skautų laivas. Australijoje 1949 m. jūrų skautų veikla prasidėjo Melbourne, Sydney ir Canberra. Amerikoje 1951 metais jūrų skautų junginiai įsikūrė Cleveland ir Detroit, kiek vėliau – Los Angeles, Boston ir Hartford. Pastoviai, iki šių dienų Brolijos jūrų skautų veikla išsilaikė Čikagoje "Lituanicos" tunte. Čia veikia jūrų skautų "Algimanto" laivas, jūrų jaunių "Šarūno" laivas, bebrų "Nemuno" laivas ir "Prezidento Smetonos" jūrų budžių igula. Klivlende (Cleveland) veikia bebrų junginys, jūrų budžių igula ir jūrų

Jūrų skautų įžodis ant liepto V-oje Tautinėje stovykloje. Rako stovyklavietė, 1968 m. V.Bacevičiaus nuotr.

skautininkų grandis. Visiems Brolijos jūrų skautams vadovauja Jūrų skautų skyrius, kurio vadovas – j.v.s. dr. Algis Paulius.

Deimantinė Brolijos jūrų skautų sukaktis šią vasarą pažymima jūrų skautų 75 m. jubiliejine stovykla, kuri bus liepos mėn 12-26 dienomis Rako stovyklavietėje Custer, MI. Drauge stovyklaus ir Seserijos jūrų skautės, kurios praeitais – 1996 metais paminėjo veiklos 60-mečio jubiliejus. Brolijos jūrų skautų 75-mečio jubiliejinei stovyklai vadovaus jūrų skautų skyriaus vedėjas, j.v.s. dr. Algis Paulius. Seserijos jūrų skaučių pastovyklei va-

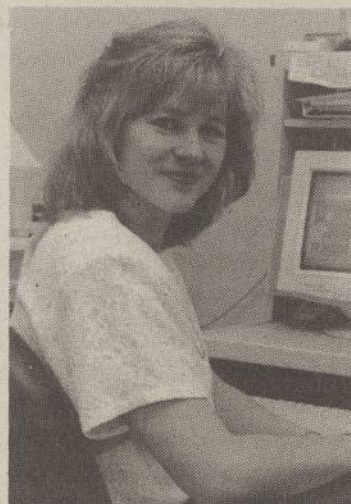
dovaus j.ps. Taiyda Rudaitienė – Chiapetta.

Neturėdami pilnų žinių apie tai, kur dar veikia jūrų skautų junginiai, jūrų budžiai ar jūrų skautininkai, kviečiam juos visus dalyvauti 75-mečio jūrų skautų jubiliejine stovykloje. Prašome registruotis Brolijos jūrų skautų skyriuje: dr. Algis Paulius, 109 Shagbark Lane, Elgin, IL. 60120; tel. (630) 584-5527. Brolijos jūrų skautams, švenčiantiems deimantinę 75 metų sukaktį, labai svarbu visus esančius ir buvusius jūrų skautus bei jų vadovus sutelkti į jubiliejinę stovyklą.

LSB Jūrų skautų Skyrius

Naujakurių rūpesčiai PERKATE DRAUDIMĄ

Raimonda Mikatavage

Raimonda Mikatavage

Sudarydami draudimo sutartis, amerikiečiai dažnai susipainioja. Pagal National Insurance Consumer Helpline (NICH), 90% amerikiečių perka arba visai neteisingą draudimą, arba tinkamą draudimą, tačiau su neteisinga apimtimi. Tai ką galima pagalvoti apie naujakurių padėtį? Jie tikrai gali lengvai pasimesti. Daugelis naujakurių sudaro sutartis arba per didelę arba per mažai draudimo sumai. Jie suvokia savo klaidą tik po daugelio metų arba kai kokia avarija atsitinka.

Būtinai reikia paskambinti į NICH tel. 1-800-942-4242, ir paprašyti savo valstijos State Insurance De-

partment telefono numerio. Šis departamentas jums gali atsiųsti informaciją apie namų, automobilių ir kitokių draudimą. Paprašykite, kad atsiųstų draudimo firmų tipikų kainų sąrašą ("typical prices publication"). Tada jūs lengviau pasirinksite tinkamesnę draudimo įstaigą pagal savo galimybes.

Amerikoje galima apdrausti beveik viską. Bet dažniausia naudojamos šios šešios draudimo sutarčių rūšys: automobilio, nuomos (renter's), namų savininko (home), sveikatos, darbo invalidų (disability), ir gyvybės (life). Kai pradėsite ieškoti jums reikalingo draudimo, pasistenkite supraskite kiekvieną detalę. Pasiklauskite, kurių firmų paslaugomis naudojasi jūsų draugai. Bet nebūtina jums pirkti tą patį.

Tardamiesi su įvairiomis firmomis, išsiaiškinkite, kokias nuolaidas jos teikia naudojant mišrų draudimą ("combination policy" arba "umbrella policy"). Pavyzdžiui, sudarote automobilio ir nuomos sutartis toje pačioje firmoje.

(Bus daugiau)

Čikagos "Lituanicos" tunto jūrų skautų L.K.Algimanto laivas 1971 m. kovo 14 d. Viduryje – laivo vadas j.v.s.Bronius Juodelis, jo dešinėje – pavaduotojas j. b. ps. Vladas Rupinskas, kairėje – instruktorius j. b. valt. Algis Regis, pirmasis laivūnas valt. Algimantas Siliūnas ir valt. Raimundas Kunstmanas.

Romo Račiūno nuotr.

"Dirvos" novelės konkurso laimėtojai**K A I N A****SUKAKTYS****(kovo 4-10 d.)**

(pateikė ELTA)

**Lina Bubliauskaitė-
Jukonienė**

Profesorius Juozas Kazėnas šįvakar į namus grįžo vėlokai. Iš gatvės pusės nužvelgęs savo buto langus, nė viename nepamatė šviesos. "Aha, vadinasi, namiškai jau miega", lipdamas į antrą aukštą, mintijo profesorius. Jis plastiškai sūpavosi ant savo ilgų kojų, nes buvo paveiktas alkoholio. Reikia tyliai įeiti į savo kabinetą, kad nepažadintų šeimos.

Jis tyliai atsirakino dvigubas duris ir, nedegdamas šviesos, koridoriuje nuslėpė batus. Šlepečių neieškojo. Tiek to, pabus su vienu kokinėmis. Žmonos pažadinti profesorius nebijojo. Jeigu ji ir išgirstų, vistiek nieko nesakys, nepriekaištaus. Ir ką ji galėtų pasakyti? Jau seniai profesorius Kazėnas savo žmoną "pastatė į vietą". "Ne jos reikalas, kur ir su kuo aš einu". Žmona jam buvo tik priemonė, padėjusi atsirasti pavardės pratęsejai.

Žmona, kaip žmona, et... Bet va – vaikaičiai! Jie – Kazėno nuosavybė. Brangi nuosavybė. Tik jo vieno nuopelnas, kad auga tokie gražūs, nepriteklių neįsivaizduojantys vaikai. Ypač mažylis Kazėniukas, senelio vardą nešiojantis. Ne juokas – Juozas Kazėnas antrasis. Profesorius ir neabejoja, jog jo vaikaičiai užkops aukščiau už jį patį. Žinoma, senelio pečiais palypėjęs.

Atsargiai, remdamasis į sieną, profesorius pasiekė savo kabinetą ir, tyliai uždaręs duris, užsidėgė blankią naktinę lempelę. Kitos ir nereikia. Vistiek šį vakarą jau nieko rimto nedirbs. Profesorius nusivilko švarką ir atsainiu mostu užmetė ant kėdės atlošą. Susirado šlepetes, išsipyрė į jas. Ooooo, jau gegužės vidurys... Kambaryje tvankoka, reikia praverti duris į balkoną. Su nakties vėsa į kambarį plūstelėjo pavasario gaivumas, sprogtančių medžių kvapai. Kaip geraaaa, kaip geraaaaa... Nors miesto vidurys, bet nesijaučia benzino dvoko. Tik pavasario kvapai. Profesorius visai nenori miego. Nors sofa-lova jo kambaryje kaip visada paklota, jis dar neis miegoti. Kur skubėti?

Šis vėlus vakaras profesoriumi Juozui Kazėnui – ypatingas. Užverstas dar vienas jo gyvenimo puslapis. Šiandien profesorius buvo oficialiai išleistas į pensiją. Katedra, kuriai jis ilgus metus vadovavo, surengė buvusiam šefui išleistuves. Daugiau profesorius neskubės tarnybon į akademiją. Nors... jautėsi kupinas jėgų. Gal dar pakvies ir jį. Juk senesni už jį

profesorijauja. Galėtų dar ir Kazėnas, bet... Svarbiausia priežastis ne jo amžius. Taip bus geriau visiems – ir jam pačiam, ir jo šeimai. Dabar jis pasimėgaus laisve, pratinasis prie ramesnio gyvenimo ritmo. Jo karjera baigta, tiksliau sakant, padaryta. Toliau profesoriumi nebėra kur eiti. Belieka laukti iškilmingų laidotuvių valstybės sąskaiton. Bet ką čia laidotuvės...

Kazėnas ne iš tų, kurie lengvai pasiduoda. Profesorius pasiėmė nuo stalo savo mėgiamą pypkę, kurios jau senokai rimtai neužtraukdavo. Iš įpročio tik skaniai pačiulpsėdavo. Atidžiai prikimšo kvapnaus tabako, kuris turėjo pastovią vietą ant profesoriaus rašomojo stalo. Linksmi papsėdamas užsidėgė pypkę. Kad mažiau dūmų patektų į kambarį, minkštąrėslį prisitraukė arčiau balkono durų ir, maloniai atsipalaidavęs, atsidrėbė į jį. Koks gerumas, niekas nerūpi...

Kambario prieblandoje blankiu žvilgsniu profesorius sekė vinguriuojantį pypkės dūmelį. Užtraukęs keletą kartų giliau, pajuto malonų svaigulį. Vistik neblogai nugyventas gyvenimėlis... Butas prestižiniame miesto rajone, prabangus automobilis, dukra, sūnus (sūnus, suprantama, svarbiau). Dabar jau trys anūkėliai auga. Ko daugiau reikia? Dabar ir pensija – šeši šimtai litų. Kiti uždirba keleriojai mažiau, o aš gyvensiu ir džiaugsiuosi ramia, sočia senatve. Juk esu ne šiaip sau koks niekam nežinomas kirminėlis. Vis dėlto profesorius! O kur dar garbės vardai, nusipelnę ir liaudies artistai... Tiesa, tais vardais tarybų valdžia įvertino, bet... bet... solidi pensija paskirta dabar. Vadinasi, vertas esu. Užsidirbau, užgyvenau... Galėjau dar dirbti, niekas nevarė. Juolab, kad ir saviškai grįžo į valdžią, o jiems grįžus ir akademijoje lengviau kvėpuoti pasidarė. Niekas nešnairuoja į tave, nereikia vaidinti nepriklausomos Lietuvos patrioto, į atlapą įsisėgus Vyties ženklelį.

Galėjau dar dirbti, galėjau. Bet... pensininkui pretenzijų gal niekas nereikš... Profesorius Kazėnas buvo ne juokais sunerimęs, kai Lietuva išsiveržė iš Bločio Imperijos gniaužtų. Jis turėjo ko nerimauti. Turėjo. Bet audra praėjo pro šalį, tik truputį Kazėną pagąsdinusi. Net ir Katedroje per išleistuves niekas jam nepriminė

praeities, nors galėjo... Žinai vyrai pagėrę, visko galėjo prikalbėti, bet elgėsi korektiškai, išlaikė reikiamą toną. O gal paprasčiausiai nenorėjo rankų kišti į...? Iš čia jų pabrėžtinai kilnumas? Va, toks Petras galėjo kaip reikiant užvožti atsisveikinant. Bet ne. Pabrėžtinai mandagus, dėmesingas. Tik gana greitai išėjo iš jo išleistuvių. Gal Kazėnui tik pasigirdo? Bet kolega Petras išeidamas arčiau stovėjusiems metė: "gulinčio nemuš".

Aaa, tegu juos visus... Anksčiau nesiekiau, kad mane mylėtų, neprapsiu ir dabar be jų meilės. Svarbu, kad bijojo manęs ir drebėjo... Ne vienas. O dabar, mat, patys profesoriai. Š..., o ne profesoriai. Va, aš tai – profesorius. Mane Maskva pripažino, o jie...

Profesorius Kazėnas visai atsipalaidavo. Jam buvo gera ir ramu. Ramu ir geeera... Iš tiesų, visi didžiausi rūpesčiai jau praeityje. Nereikės kovoti už savo vietą po saule, kurią neretai užtemdydavo vienas kitas kūrybingai dirbantis kolega. Nereikės kartas nuo karto susitikinėti slaptuose butuose ir duoti ataskaitos apie savo bendradarbius, studentus ir bijoti kad niekas nesužinotų. Nors... susitikimai pirtelėse būdavo tikrai nenuobodūs... Moka ir jie, žalčiai, gyventi ir praskaidrinti savo sunkaus darbo dienas. Tokiose pirtelėse ir Kazėnas pasijusdavo ramesnis prieš savo sąžinę. Ir kas čia blogo, jeigu reikia kokios informacijos apie vieną ar kitą veikėją? Visose valstybėse – tokia tvarka.

Bet dabar viskas praėityje. Nutolo ir išsisklaidė kaip dūmas. Rodos, lyg niekad ir nebuvo tų slaptų susitikinėjimų... Ooo, kad jo artimieji žinotų... Kad jie žinotų, kokia kaina Juozas Kazėnas užkopė į savo profesijos viršūnes. Visą gyvenimą jis bijojo, kad nesužinotų vaikai, kaip jis tapo įtakingu žmogumi, kurio žodis būdavo paskutinis ir lemiamas. Nesvarbu, kad kokie nevykėliai ir pasakydavo kritišką žodį Kazėno adresu. Nesvarbu, kad daugelis jo ir nemėgo. Bet jo rankose buvo valdžia, visi jo bijojo. Ne visi jį gerbė, bet bijojo visi.

O dabar ramybė... Profesorius Kazėną gaubė malonus snaudulys. Jo darbo kambario aplinka, įprasti daiktai, kurie jį supo, pamažu tolo, tolo, kol visai išnyko, susiliedami miglotoje erdvėje. Užgėsusį pypkę iškrito iš rankos.

(Bus daugiau)

• Prieš 160 metų (1837) gimė religinių raštų rengėjas, Varnių kunigų seminarijos profesorius Povilas Beresnevičius. Mirė 1888 02 08.

• Prieš 128 metus (1869) Krėslaukyje, Latvijoje gimė Donatas Malinauskas, lietuvių politinis veikėjas, vasario 16-osios akto signataras, už nuopelnus Lietuvai 1928 m. apdovanotas II-ojo laipsnio Gedimino ordinu. 1941 m. birželį jis buvo ištremtas į Sibirą. Mirties data nežinoma.

• Prieš 68 metus (1929) Kaune mirė Vladas Putvinskis, Lietuvos visuomenės veikėjas, Šaulių sąjungos įkūrėjas, garbės pirmininkas, rašytojas, apdovanotas II-ojo laipsnio Gedimino ordinu. Palaidotas Kelmės kapinėse. Gimė 1873 m. Rygoje.

• Prieš 120 metų (1877) Medingėnuose, Plungės apskrityje, gimė Marija Pečkauskaitė - Šatrijos Ragana, prozininkė, vertėja, lyrinės psichologinės prozos pradininkė lietuvių literatūroje. Mirė 1930 07 24 Židikuose.

• Prieš 100 metų (1897) gimė kunigas ir literatas Kazimieras Čiplys. Jis rašė nedidelius veikalus kaimo scenai.

• Prieš 237 metus (1760) Astrave Rokiškio apskrityje gimė Antanas Strazdas, iš baudžiauninkų kilęs lietuvių poetas, kunigas. Mirė 1833 04 23 Kamajuose.

• Prieš 89 metus (1908) Peterburge mirė Kazimieras Jau-nius, kalbininkas, kunigas, kalbotyros garbės daktaras, susistemines lietuvių kalbos tarmes (šia tarmių klasifikacija remiamasi iki šiol), tyręs lietuvių kalbos ryšius su kitomis kalbomis. Gimė 1848 05 18 Šilalės apskrityje

• Prieš 80 metų (1917) Tuloje (Rusijoje) gimė Algirdas Julius Greimas, lietuvių kilmės Prancūzijos kalbininkas. Mirė 1992 02 27.

• Prieš 36 metus (1961) Toronto mieste Kanadoje mirė Adolfas Šapoka, lietuvių istorikas, išeivijos laikraščio "Tėviškės žiburiai" redaktorius, vienas iš Lietuvių enciklopedijos sudarytojų. Iš Lietuvos su šeima emigravo 1944 m. Gimė 1906 02 13 Grybelių kaime Utenos apskrityje.

• Prieš 32 metus (1965) Vilniuje mirė Kazys Boruta, lietuvių rašytojas, aktyvus politikas. Rusijai okupavus Lietuvą, buvo nuteistas ir ištremtas į Sibirą. Žymiausi jo prozos kūriniai - romanai "Mediniai stebuklai", "Velnio nuotaka", eiliuotų pasakų rinkinys "Dangus griūva" ir kt.. K.Boruta gimė 1905 01 06 Kūlokuose Marijampolės apskrityje.

• Prieš 149 metus (1848) Stemplėse Šilutės apskrityje mirė Simonas Tadas Stanevičius, poetas, tautosakininkas, kilęs iš smulkiųjų Lietuvos bajorų. Jis užrašė per pusantro šimto lietuvių liaudies dainų, išleido rinkinį "Dainos žemaičių", pasireiškė kaip lietuvių mitologijos tyrinėtojas, aštraus siužeto pasakėčių autorius. Gimė 1799 10 26 Kanopėnuose, Raseinių apskrityje.

• Prieš 145 metus (1852) Torbine Novgorodo srityje gimė Tadas Daugirdas, lietuvių archeologas, dailininkas, kraštotyrininkas, Krokuvos Mokslių akademijos narys korespondentas, 1881 m. atkasęs pirmąjį priešistorinį kapą Lietuvoje (Raseinių apskrityje), buvęs Kauno istorijos muziejaus direktoriumi, tyrinėjęs ir paskelbęs duomenis apie daugelį Lietuvos piliakalnių. T.Daugirdas kartu su J.Basanavičiumi ir A.Žmuidzinavičiumi dalyvavo, kuriant Lietuvos Respublikos vėliavą, rengė Vyčio projektus, atkūrė kai kurių Lietuvos miestų herbus. Mirė 1919 11 01 Kaune.

• Prieš 120 metų (1877) Kretingoje gimė Antanas Maliauskis, lietuvių filosofas, teologas. Belgijoje ir Šveicarijoje jam buvo suteikti filosofijos bei politinių mokslų daktaro laipsniai. Ketverius metus keliavo po JAV, aplankė 97 vietoves rinkdamas aukas Lietuvos katalikų spaudai. Kritikavo regiamą Lietuvos Respublikos Konstituciją, pateikė savo projektą, kuriame buvo stipriai jaučiama JAV konstitucijos įtaka. A.Maliauskis mirė 1941 06 09 Kaune.

• Prieš 104 metus (1893) Pakruojo apskrityje gimė Vytautas Landsbergis Žemkalnis, lietuvių architektas, žymaus lietuvių dramaturgo Gabriėliaus Landsbergio sūnus, suprojektavęs daugelį svarbių Kauno miesto pastatų - Prekybos ir pramonės rūmus, Kūno kultūros rūmus, Pienocentro rūmus, keletą ligoninių, mokyklų ir daugelį idomių statinių kitose Lietuvos vietose. Mirė 1993 05 21.

• Prieš 94 metus (1903) Gripkeliuose, Pasvalio apskrityje gimė Antanas Poška, lietuvių keliautojas, antropologas, Bombėjaus (Indija) institute studijavęs antropologiją, buvęs Lietuvos esperantininkų sąjungos pirmininkas, paskelbęs daugybę straipsnių apie keliones po tolimuosius rytus, Europos šalis, Bulgarijoje surinkęs atsiminimus apie Joną Basanavičių. A. Poška mirė 1992 10 16.

MEDICINIŠKI PRAJOVAI

Vladas Vijeikis

Mano draugas Florijonas nėra iš tų, kurie į gyvenimą žiūri paviršutiniškai. Jis rūpinasi ne tik savimi, savo gatve, sava draugija, bet ir pasauliniais įvykiais. Tad pamatęs jo labai susirūpinusį veidą pagalvojau, kad kas svarbaus įvyko. Su savo įprastine įžanga "Ar girdėjai?" jis ėmė aiškinti, kas jį taip jaudina.

– Ar girdėjai? (kaip paprastai), – kažkoks daktaras išrado naujenybę. Paima lastelę, perkelia į gyvulį ir pasidaro visiškai toks pats gyvulys. Šį kartą jis pagamino avį. Be avino. Ar ne baisu? Ir ta avis – lygiai tokia pati, kaip ir ta, iš kurios paėmė kūno lastelę. Ir tas modernusis Frankenšteinas sako, kad galimybės – neribotos. Tas kūno lasteles gali dėlioti, kaip nori ir gausi dar vieną visiškai panašų sutvėrimą.

Man pagailo susirūpinusio Florijono, tad sakau:

– Ir kas čia tokio, kad gamins visokius gyvius? Dabar pažanga neturi ribų.

– Kas čia tokio?!!! – riktelėjo Florijonas, – ar tu nenumatai, kas gali pasidaryti? Sakysime, paima mano lastelę ir sujungia su asilu. Vaikšto asilas ir kalba, kaip aš, elgiasi, kaip aš.

Čia įsijungė atsiradusi Florijonienė.

– Negerai. Užtektų vieno asilo.

Florijonas suprato ir aš supratau, apie kokią vieną asilą ji kalba. Bandžiau sušvelninti:

– Asilas – labai naudingas gyvulys. Jis daug gero daro. Net demokratų partija jį savo simboliu pasirinko.

– Asilas blogą vardą turi. Gal neužtarnautai. Sutikčiau su drambliu.

– Labai tiktų. Abudu turi ilgas nosis ir kiša, kur reikia ir nereikia – vėl įsiterpė Florijonienė ir dar pridėjo:

– Tie daktarai prigalvoja visokių dalykų. Bet svarbiausio – kaip atjauninti – dar niekam nepavyko.

Florijonas pašnibždėjo man į ausį:

– Mano žmonelė pati atsijaunino bent dešimtmetį.

Tai pastebėjusi Florijonienė išsižeidė.

– Turbūt kokias blevyzgas šnibždatės. Tai labai nekultūringa. Žiūrėkit, kad ausys nenukristų.

Pakilo ir papūtusi nosį, išėjo. O mudu su Florijonu dar svarstėme, ką galėtų tie padūkė daktarai padaryti. Išsiskyrėme gerokai nugąsdinti.

KAIMYNŲ NAUJIENOS

LENKIJA ŽADA MAŽINTI KARIUOMENĘ. Siekdama savo ginkluotąsias pajėgas suderinti su NATO reikalavimais, Lenkija ketina smarkiai sumažinti savo karių skaičių. Lenkijos armijoje šiuo metu tarnauja 233 tūkstančiai kariškių, ji turi 1 720 tankų bei 440 karo lėktuvų. Tuo tarpu karo ekspertai sako, jog šalies ginkluotosios pajėgos turėtų sumažėti, tuo pačiu tapdamos judresnės ir atnaujinamos savo ginkluote. Kaip pasakė Lenkijos gynybos ministro pavaduotojas Andrzej Karkoszka, programoje, kurią dabar svarsto parlamento gynybos komitetas, daugiausiai dėmesio skiriama tam, kaip iki 1999 metų pritaikyti armiją NATO operatyvinei veiklai. 1999 metais Lenkija tikisi tapti NATO nare.

LATVIJA NETEKO BALSO TEISĖS JTO. Latvija ir dar 42 valstybės neteko balso teisės JTO Generalinėje Asamblėjoje, nes šios šalys nesumokėjo nario mokesčio. Latvijos užsienio reikalų ministras Valdis Birkavass informavo, kad Latvija skolinga Jungtinių Tautų Organizacijai 2,1 milijono dolerių, tačiau nemokėjusi narės mokesčio taupymo tikslais. Ministras pažymėjo, kad Latvijai dabar nėra ko skubėti, nes kitas balsavimas, kuriame Latvija turės dalyvauti, įvyks tik kovo viduryje. Kai priartės tas laikas, Latvija sumokės skolą.

V.LANDSBERGIS PALINKĖJO, KAD GUDIJA PATI SAVĖS NEIZOLIUOTŲ NUO EUROPOS. Gudijos (Baltarusijos) ambasadorius Lietuvai Jevgenij Voitovič, susitikęs su Seimo pirmininku Vytautu Landsbergiu, pareiškė išitikinimą, kad Lietuva padės Gudijai nepakliūti į izoliaciją. Vytautas Landsbergis palinkėjo, kad Baltarusija pati savęs neizoliuotų nuo Europos.

Laiškai "Dirvai"

STASIO SANTVARO ATMINIMUI

(iš A.Satvarienės laiško)

Lietuvoje pastaruoju metu buvo rengiamos spaudai trys Stasio Santvaro knygos – publicistikos, dramos ir poezijos rinktinės. Publicistikos knyga jau išleista, kurią Jums siunčiu. Taip pat pridėdu specialų leidinėlį ir atviruką. To leidinėlio buvo atspausdinta 1.000 egzempliorių. Per "Ažuolyno" rengiamus išvažiujamuosius vakarus jis buvo dalinamas, kaip suvenyras.

Kauno apskrities Viešosios bibliotekos "Gyvojo žodžio" almanachas "Ažuolynas" surengė nemažai literatūros vakarų, skirtų S.Santvaro kūrybai, tarp jų ir publicistikos knygos pristatymus Kaune ir Vilniuje. Maiironio Lietuvių literatūros muziejus žada šiemet paminėti S.Santvaro gimimo 95-metį. Jo tėviškėje pastatytas ir pašventintas koplystulpis. Klausčių vidurinei mokyklai žadama suteikti S.Santvaro vardą.

Esu laiminga, kad nors tokiu būdu mano vyras grįžo į Lietuvą, kad geri žmonės populiarina jo kūrybą.

Skaitau "Dirvą" ir džiaugiuosi jos pagerėjimu, ypač kai matau, kad ir poezija randa vietos šiame laikraštyje. Man smagu, kad ir mano vyro – poeto S.Santvaro eilėraščiai jau kelis kartus buvo išspausdinti.

Linkiu Jums visokeriopos sėkmės. Pridėdu auką "Dirvai".

Jūsų Alė Santvarienė

APIE KALBOS NIEKINIMO PUOTĄ

Gerb. p. Redaktorium:

Su malonumu perskaičiau Jūsų straipsnį apie lietuvių kalbos niekinimą. Tačiau tai yra tik gera pradžia. Ne tik mes, išeivijoje gyvenantys, bet ir Lietuvos lietuviai turėtų susidomėti gimtosios kalbos išlaikymu.

Manau kad mes visi sutinkam su tuo, kad techniškai, mediciniškai ar bendrai moksliniai terminai turi likti

lotyniškai ar tarptautiniai, kitaip pasaulis nesusikalbės su mumis. Bet eiliniai, kasdieniniai žodžiai, kaip pavyzdžiui, meras, kampanija, reitingas, akcija (vietoj veiksmo) aukcionas (vietoj varžytinių), inauguracija, asocijacija, kompleksas, ir t.t. neturėtų teršti mūsų senolių brangią kalbą. Nesibijokit nieko – taisykit visų straipsnius, nežiūrint, iš kur jie ateitų, arba

siųskit atgal. Tai yra Jūsų darbas, Jūsų pareiga. Žmogus, kurio lietuvių kalbos žodynas yra toks ribotas, kad jis neįstengia sudėti kelių sakinių taisyklinga lietuvių kalba, negali rašinėti į laikraščius. Mat aš esu suvalkietė, kilusi iš Kybartų. Man šitoks mūsų kalbos niekinimas tiesiog akis rėžia.

Su pagarba

Romualda Šidlauskienė

A.† A. ALBINO GINCO MIRTIES PIRMOSIOS METINĖS

Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos bažnyčioje (Cleveland, OH) kovo 2 d. buvo paminėtos a. a. Albino Gincio mirties pirmosios metinės. Parapijos kavinėje šeima paruošė kavutę.

Tą pačią dieną buvo aukojamos šv. Mišios Išlaužo bažnyčioje Lietuvoje, Prienų rajone. Pas pusseserę Urbanavičienę susirinkę giminės ir artimieji pagiedojo rožančių. Mirusiojo atminimui buvo skirtos vaišės.

Tą dieną šv. Mišios už a. a. A.Gincą buvo aukojamos ir Floridoje. Jo atminimui skiriame auką "Dirvai".

N.Gincienė

V.Bacevičiaus nuotraukoje (iš kairės): Nijolė Gincienė, Natalija Kaminskienė, Valerija Gaigalienė ir Aušra Kaminskaitė

ATSISVEIKINOME SU A.A. BRUNO GEDIMINU

Feliksas Masaitis

Vienas iš Los Angeles mieste ir visoje Kalifornijoje plačiai žinomų lietuvių – Bruno Gediminas sausio 24 d., po ilgos ir sunkios ligos užbaigė savo gyvenimo kelią. Gimęs 1915 m. Amerikoje, 1925 m. buvo išvežtas į Lietuvą, kurioje gyveno iki 1936 m. Grįžęs į Ameriką, jis apsigyveno Čikagoje ir tuoju įsijungė į Antano Vanagaičio radio valandėlės štabą, kuriam talkininkavo iki 1948 m.

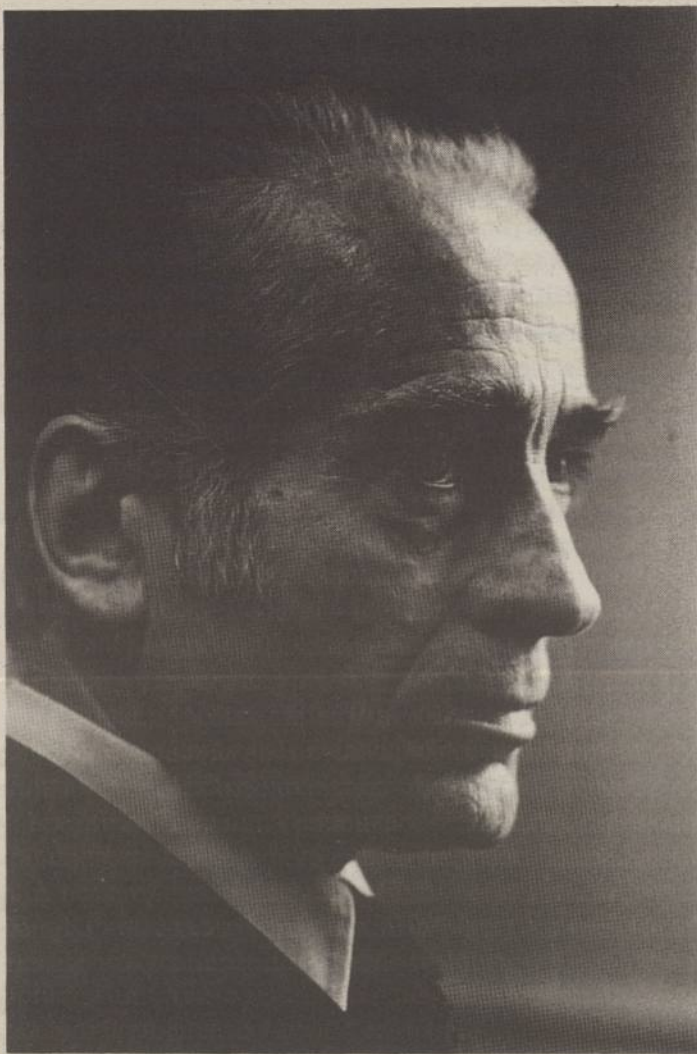
1943 metais B. Gediminas buvo pašauktas ginti Ameriką ginklu ir kariuomenėje išbuvo iki 1946 m. Grįžęs iš karo, jis persikėlė į Los Angeles. Nuo pat įsikūrimo Vakarų krante B.Gediminas ėmėsi lietuviško darbo jau veikiančiose organizacijose ir, jei matė esant reikalinga, padėjo steigti naujas. Jis labai prisidėjo prie Amerikos Lie-

tuvių Tautinės sąjungos Los Angeles skyriaus steigimo ir jam vadovavo iki to laiko, kol atsirado jaunesnių visuomenininkų, galėjusių jį pakeisti.

Kai "Dirvą" palietė gaisro nelaimė, B.Gediminas vienas iš pirmųjų skubėjo savo pinigine auka padėti "Dirvai" savo pastatus atstatyti. Jis buvo vienas iš pagrindinių

(Nukelta į 10 psl.)

A. A. ANDRIUS KUPREVIČIUS – FORTEPIONO POETAS

Vasario 27 dienos rytą iš savo namų po ilgos ir sunkios ligos į Amžinybės aruodus iškeliavo pianistas ir muzikos profesorius Andrius Kuprevičius, giliame liūdesy palikęs žmoną Ireną Žilinskaitę-Kuprevičienę, dukras Kristiną ir Iloną Heintz bei seserį, žinomą smuikininę Eleną Bergen. Gimęs 1921 metų rugsėjo 30 dieną, meilę muzikai paveldėjo iš savo motinos Marijos, kuri buvo pianistė ir muzikos pedagogė, įsteigusi Kauno muzikos studiją.

Lankydamas Kauno "Aušros" gimnaziją, Andrius lygiagrečiai mokėsi Konservatorijoje. Jo nepaprasti gabumai buvo netrukus pastebėti: 1939 metais, vos baigęs Konservatoriją, jis koncertavo Lietuvoje, Estijoje ir Latvijoje. Pagilinęs studijas Viena, 1940 metais jis buvo paskirtas Vilniaus muzikos mokyklos pianino dėstytoju, vėliau ėjo Kauno radiofono muzikos skyriaus redaktoriaus pareigas.

Nuo raudonojo tvano pasitraukęs į Vakarus, su "Čiurlionio" ansambliu koncertavo Austrijoje. Ilga ir sėkminga Andriaus pianisto karjera pilnai išsivystė pasibaigus Antrajam Pasauliniam karui, kai jis koncertavo su orkestrais ir kaip solistas Vakarų Vokietijoje, Šveicarijoje, Austrijoje. 1946 metais A. Kuprevičius dalyvavo tarptautiniame pianistų konkurse Ženevoje ir, patekęs į dešimties geriausių pianistų finalą, buvo apdovanotas garbės diplomu.

1948 metais jis emig-

ravo į Argentiją ir ten ištraukė į lietuviškosios visuomenės gyvenimą, vadovavo Buenos-Aires "Dainos" chorui, supažindino argentiniečius su lietuviška muzika ir tautiniais šokiais. Cleveland Music School Settlement kvietimu jis 1953 metais atvyko į Cleveland ir pradėjo profesoriauti Cleveland Music School Settlement, o 1971 metais buvo pakviestas fortepijono katedros vedėju Cleveland Valstybiniame universitete. Jis pradėjo garsėti kaip labai subtilus pianistas, vieno muzikos kritiko pavadintas "fortepijono poetu". 1954 metais jis debiutavo kaip solistas su Čikagos Simfoniniu orkestru ir buvo kviečiamas groti su Cleveland Simfoniniu orkestru. 1985 metų lapkričio 30 dienos vakare jis grojo garsioje New York Carnegie Hall koncertų salėje. Tai buvo nepaprasta garbė ir įvertinimas. Susipažįstant su jo biografija, tenka stebėtis, kad jis su savo rečitaliais pasirodė Europos, JAV, Kanados ir Pietų Amerikos koncertų salėse, o muzikos kritikai jam negailėjo komplimentų. Svarbu pabrėž-

ti, kad visose recenzijose buvo minima jo lietuviška kilmė, kuria jis didžiavosi, nekeitė ir netrumpino savo pavardės.

Andrius mėgo klasikų, kaip Bachą, Mozartą, Beethoveną, išskirtinę meilę parodėdamas Šopeniui, taip pat įterpdamas ir M.K. Čiurlionio kompozicijas. Bet jis skyrė dėmesį ir modernistams, vieno rečitalio metu Cleveland Valstybinio universiteto salėje grodamas savo kolegų profesorių kompozicijas. 1977 metais jis Cleveland miesto ir apylinkių koncertų salėse atliko Šopeno kompozicijų šešių rečitalių ciklą, sutraukusį nuostabiai daug publikos. Lapkričio 4 dienos rečitalio metu Cleveland miesto mero atstovas jam įteikė proklamaciją, tą dieną paskelbiant Andriaus Kuprevičiaus dieną.

Andrius Kuprevičius buvo didžiai vertinamas ne vien kaip talentingas pianistas ir fortepijono poetas, bet ir kaip muzikos pedagogas, ką įrodo jam įteikti garbės pažymėjimai. Per jo rankas perėjo didokas skaičius būsimų muzikų, jų tarpe ir "Exultate" choro vadovė Rita Kliorienė.

Andrius Kuprevičius buvo palaidotas Lakeview kapinėse š.m. kovo 4 dieną, dalyvaujant tik artimiausiems šeimos nariams. Kovo 6 dienos vakare Dievo Motinos parapijos šventovėje kun. Gediminas Kijauskas atnašavo gedulingas mišias, kurių metu mirusio muziko garbei giedojo Ritos Kliorienės vadovaujamas "Exultate" choras. Kovo 9 dienos vakare Šv. Trejybės katedroje įvyks memorialinis koncertas, kurį atliks velionio kolegos muzikai ir profesoriai.

Pagerbdama jo šviesią atmintį ir nuopelnus, garsinant Lietuvos vardą, prisimindama mudviejų pažintį ankstyvoje vaikystėje, reiškiu gilią užuojautą jo žmonai, dukroms, seseriai bei kitiems šeimos nariams ir kartu su jais liūdžiu. Tebūnie jam lengva Amerikos žemelė.

Aurelija M. Balašaitienė

A. † A. ANDRIUI KUPREVIČIUI

mirus, reiškiame gilią užuojautą žmonai IRENAI, dukroms KRISTINAI ir ILONAI, seseriai ELENAI bei jų šeimoms ir kartu liūdime

*Lili Bložienė
Dalia ir Jonas Maurukai
Gražina Pauliukonienė*

ATSIŠVEIKINOME SU A.A. BRUNO GEDIMINU

(Atkelta iš 9 psl.)

organizatorių, siekusių įsigyti Los Angeles Tautinius Namus, kurie sėkmingai tebeveikia ir šiandien. Dvi kadencijas Bruno buvo tų namų pirmininku. Jis – vienas iš Kredito kooperatyvo steigėjų – nuo pat įsteigimo dažnai buvo renkamas į jo vadovybę.

Tačiau jo didžiausios pastangos ir ištekliai buvo nukreipti į lietuvišką radio valandėlę, kuriai, padedant Jonui Uždaviniui, Alfui Latvėnui, dr. Juozui Jurkūnui, Broniui Dūdai ir kitiems, nuo pat įsteigimo 1952 m. vadovavo ir kurią išlaikė. Bet kai Br. Gediminas pavargo, valandėlė nutilo. Po kelių metų Los Angeles radio valandėlę atkūrė kiti žmonės. Ji dar ir šiandien sėkmingai veikia.

Bruno Gedimino kūnas buvo pašarvotas Los Angeles šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje. Pasimelsti už velionio sielą atvyko jo artimieji, giminės ir gausybė jo draugų bei pažįstamų. Bažnyčioje buvo sukalbėtas rožinis. Šv. Mišias aukėjo vikaras Aloyzas Volskis. Prie karsto stovėjo Amerikos Karo Veteranų garbės sargyba, kurią sudarė Vladas Gilyš, Vincas Juodvalkis, Richardas Ringys ir Vytautas Vidugiris. Antano Polikaičio solo ir choro giesmės suteikė iškilingos rimties nuotaiką.

Po pamaldų visi dalyviai pakviesti į Tautinius Namus gedulingiems priešpiečiams ir atsisveikinimui. Programą pradėjo T. Namų pirmininkas Jonas Petronis,

prie mikrofono pakviesdamas Reginą Gasparonienę. Kalbėdama dabartinės radio valandėlės vardu, R. Gasparonienė išskėlė velionio nuopelnus lietuvybei, o ypatingai – steigiant ir išlaikant pirmąją lietuvišką radio valandėlę Ramiojo vandenyno pakrantėse. Antanas Mažeika, atsisveikindamas ALTS-gos vardu, apibūdino B. Gedimino pastangas, kūriant Sąjungos skyrių ir dažnai jam vadovaujant. Ignas Medziukas, kalbėdamas Kredito Kooperatyvo vardu, pabrėžė velionio taikų būdą, kuris įgalino jį susirasti daug draugų tarp žmonių, turinčių skirtingas pažiūras.

Vincas Juodvalkis atsisveikino ALIDCORP investuotojų Lietuvoje vardu. Visi kalbėtojai reiškė gilią užuojautą velionio našlei Jozefinai ir kitiems artimiesiems. B. Gedimino svainė Marijona Lipienė perskaitė savo sukurta poemą velionio 80-jam gimtadieniui paminėti. Kita M. Lipienės eilėraštį "Rauda", sukurta šiai progai, jautriai perskaitė jos dukra Edita Matienė.

Br. Gedimino mirtis giliai nuliūdino ir šių eilučių autorių, kuriam teko drauge praleisti daug laiko posėdžiuose bei susirinkimuose, o taip pat ir daug malonių atgaivos valandų draugiškuose subūvimuose. Ilsėkis ramybėje, Taurusis Lietuvi! Tavo darbai ir nuopelnai stambiais raidėmis bus įrašyti Amerikos lietuvių veiklos istorijoje.

Feliksas Masaitis

Šviesios atminties pianistui

A. † A. ANDRIUI KUPREVIČIUI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiame jo žmonai IRENAI, dukterims ILONAI ir KRISTINAI, seseriai ELENAI BERGIENEI, jų šeimoms ir kitiems giminėms

*Genovaitė ir Mečys Aukštuoliai
Magdutė ir Aleksas Liutkai
Nora ir Vincas Čečiai
Antanas Kavaliūnas
Genovaitė Karsokienė
Ona Naumanienė*

"TAUPA" AUGA IR BUJOJA

Aurelija M. Balašaitienė

"Taupos" kredito kooperatyvo metinio susirinkimo prezidentas. V.Bacevičiaus nuotr.

V.Bacevičiaus nuotraukoje: "Taupos" kredito kooperatyvo vedėjas Aleksas Spirikaitis sveikina kooperatyvo veteranę Rimą Nasvytiene

Vasario 23 dieną po pamaldų į dvyliką metinių lietuvių kredito kooperatyvo "Taupa" susirinkimą Dievo Motinos Parapijos salėje susirinko virš šimto narių. Prezidiumui susėdus už stalų, direktorių valdybos narys Algis Rukšėnas trumpu žodžiu pradėjo susirinkimą, pasveikino susirinkusius, pristatė valdybos narius ir perskaitė darbo tvarkę. Valdybos sekretorius Vytautas Kliorys perskaitė pereinamųjų metų susirinkimo protokolą, kurį nariai vienbalsiai priėmė be pataisų. Advokatas Algis Širvaitis prašė siūlyti kandidatus į valdybą, pasibaičius jos kadencijai, bet susirinkusieji plojimais patvirtino dabartinę sudėtį. Tai bene trumpiausiai trukęs bet kurios organizacijos darbotvarkės punktas. Ilgametis valdybos išdininkas ir sąskaitų profesionalas Rick Hallal perskaitė labai išpūdingą kooperatyvo finansų būklės pranešimą, iš kurio aiškėja, kad "Taupos" finansinė padėtis yra ne tik labai tvirta, bet ir pastoviai stiprėjanti. Jau perskaičius vienuolikos milijonų dolerių ribą, o išlaidos padidėjusios tik nežymiai.

Kooperatyvo vedėjas Aleksas Spirikaitis, tas pareigas einantis jau septynerius metus, tarė jautrų, bet konkretų žodį ir su pasididžiavimu pastebėjo, kad "Taupa" per vienerius metus pasipildė virš pusantro milijono dolerių ir jos aktyvai peraugo vienuolika milijonų, nors pereinamais metais buvo tikėtasi pasiekti bent dešimties milijonų ribą. Jis pabrėžė, kad pagrindinis "Taupos" tikslas yra sąžiningai patarnauti Klivlando (Cleveland, OH) lietuviams ir skatinti, kad nariai ragintų pažįstamus ir draugus jungtis į "Taupą", kurią valstybės revizoriai pripažino kaip tvarkingą ir patikimą finansinę instituciją ir kurios narių indėliai yra federalinės valdžios apdrausti iki 100 tūkst. dolerių. "Taupa" per paskutiniuosius dvyliką metų lietuvišką veiklą parėmė 70,000 dolerių. Baigdamas Aleksas Spirikaitis pareiškė ypatingą padėką ilgametei "Taupos" tarnautojai Rimai Nasvytienei, joje tarnaujančiai jau dešimtį metų, ir ją apdovanojo gėlėmis. Jis taip

pat padėkojo Gražinai Varneleienei ir Vytui Apanavičiui už septynerių metų darbą, Andriui Belzinskui už šešis tarnybos metus, Virginijai Rubinski už tris metus, Aldonai Stungienėi už du metus ir paminėjo naujausią kasininką Tada Bartkų. Kiekvienas iš jų turi specialią darbo sritį.

Baigdamas vedėjas padėkojo nariams už pasitikėjimą, nes "be jūsų nebūtų "Taupos". Jis pareiškė nuoširdžią padėką parapijos klebonui Gediminui Kijauskui už sekmadieniais naudojamas patalpas, aptarnaujant "Taupos" klientus. Alekso Spirikaitio kalba buvo palydėta triukšmingais plojimais.

Darbotvarkėje numatytas klausimų ir sumanymų punktas praėjo tylomis, nes susirinkę nariai buvo pranešimais patenkinti ir neturėjo klausimų. Direktorių valdybos pirmininkas, advokatas Egidijus Marcinkevičius padėkojo vedėjui už jo darbą, Rick Hallal – už rūpestingą atskaitomybę, o Vytautas Kliorys perskaitė kontrolierių pranešimą. Egidijus Marcinkevičius su glėbiu čekių iškvietė organizaciją atstovus priimti tradicinę metinę parą. Šv. Kazimiero lituanistinė mokykla dovaną priėmė Albertas Sušinskas, Religinei

šalpai – Zenonas Obelenis, Irena Gedrienė – APPLE pedagogų organizacijai, B.Steponis – BALF-ui, ateitininkams – Mikutis Rukšėnas, Algirdas Bielskus – "Žaibo" klubui, Vladas Bacevičius – skautų "Pilėnų" tuntui, Vilija Klimienė – skaučių "Neringos" tuntui, Rita Kliorienė – "Exultate" chorui, Lora Rukšėnaitė – "Žiburiui".

Pasibaigus apdovanojimams, Algis Rukšėnas padėkojo susirinkusiems ir prezidentui ir trumpu žodžiu susirinkimą užbaigė. Susirinkimas buvo labai trumpas, be ištėtų diskusijų ar klausimų. Tai būdinga "Taupos" nariams ir vadovybei. Susidarė išpuodis, kad nariai pilnai pasitiki "Taupos" vadovybe. Jie skirstėsi neskubėdami, dalindamiesi išpuodžiais. Tiek iš narių nuomonių, tiek iš susirinkimo aiškėja, kad "Taupa" yra patikima finansinė institucija, tvarkoma profesionaliai ir sąžiningai. Interesantai aptarnaujami labai paslaugiai ir maloniai. Tiek iš oficialių pranešimų, tiek iš susidariusios nuotaikos kyla neabejotina viltis, kad "Taupa" ir toliau augs, stiprės, aptarnaus savo narius ir remis lietuvišką veiklą, o ateinančiais metais jos aktyvai padidės dar bent vienu milijonu.

RENGINIŲ KALENDORIUS

- KOVO 16 d. skautija rengia Kaziuko mugę. Pradžią – 11 v.r.
- KOVO 22–23 d. – šv. Jurgio parapijos velykinių kepinų pardavimas
- BALANDŽIO 6 d. 11:30 v. ryto – Atvelykio stalas šv. Jurgio parapijos salėje
- GEGUŽES 11 d. 11:30 v. ryto – Motinos Dienos priešpiečiai, parapijos salėje. Rengia šv. Jurgio parapijos taryba
- GEGUŽES 26 d. 8:30 v. ryto – Memorial day: apeigos, šv. Mišios, pusryčiai. Rengia Katalikų Karo Veteranų 613-asis postas šv. Jurgio parapijoje
- LIEPOS 19 d. 5:00 v.v. – Lietuvių kultūrinių darželių vakaronė Gwinn Estate
- LIEPOS 20 d. 11:30 ryto – šv. Jurgio parapijos gegužinė šv. Jurgio parapijos sodyboje
- SPALIO 18, 19 d. – nemokami skiepai nuo gripo. Rengia šv. Jurgio parapijos taryba

- LAPKRIČIO 16 d. nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – šv. Jurgio parapijos Rudens festivalis
- GRUODŽIO 20, 21 d. – šv. Jurgio parapijos Kalėdinių kepinų pardavimas
- GRUODŽIO 24 d. 9:30 v.v. – Bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje

"LIETUVOS AIDAS",

Vilniuje leidžiamas patriotinės minties dienraštis, geriausiai informuoja apie Lietuvą. Prenumerata oro paštu metams – \$130 pusei metų – \$70 JAV.

Prenumeratą priima: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. (630) 986-1613

Psychological Health Center and Alcoholism Treatment Program, Inc.

6315 Pearl Road, Suite 101
Parma Heights, Ohio 44130

Telefonas: (216) 845-9061

Faksas: (216) 845-9062

Dr. Gintautas Z. Sabataitis Psichologas
Priima "Medicare" ir kitus sveikatos apdraudimus

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

ATLANTA IMPORT EXPORT

JŪSŲ PASLAUGOMS CLEVELAND'E MŪSŲ ATSTOVAS:

LITMA IMPORT EXPORT
639 EAST 185 STREET
CLEVELAND OH 44119
216-481-0011

SIUNČIAME SIUNTINIUS LAIVU

LABAI SKUBIEMS SIUNTINIAMS - ORO CARGO
AUKŠTOS KOKYBĖS MAISTO SIUNTINIAI

JŪSŲ SIUNTINIUS PRISTATYSIME Į NAMUS
BET KURIOJE LIETUVOS, LATVIJOS, ESTIJOS,
BALTARUSIJOS VIETOJE, O TAIP PAT MASKVOJE,
PATERBURGE IR KALININGRADO SR.

ATLANTA IMPORT EXPORT
(312) 434-2121 arba (800) 775-7363

SKELBIMAS

Pensininkė suteiktų kambarį veltui asmeniui, neturinčiam žalingų įpročių. Kreiptis telefonu: 338-1758

DIRVA

OHIO ĮVYKIAI

- **Kovo 13-23 d.** Lafayette Hotel, 101 Front St., Marietta. Tel. 614/ 373-6640.
- **Kovo 19-23 d.** BIA Home and Garden Show – Namų ir gėlynų paroda. Stark County Fairground. Tel 33/ 494-5700
- **Kovo 21 d.** Business Showcase '97 – 1997 m. Verslo vitrina. Civic Center, Lima. Tel 419/222-6045.
- **Kovo 28 – Balandžio 20 d.** IX Indoor Amusement Park – Linksmybių parkas IX Center viduje, netoli Hopkins oro uosto. Tel. 1/800/897-3942. *Gerardas Juškėnas*
- **Kovo 13-23 d.** International Film Festival – Tarptautinis filmų festivalis. Hoyts Tower City Cinemas, Cleveland. Tel. 216/623-FILM.
- **Kovo 14-15 d.** Antique and Collectible Auction – Senienų rinkinių varžytinė. OARDC Fisher Auditorium, S.R. 83 ir U.S. 250 kryžkelė South, Wooster. Tel. 330/246-4901.
- **Kovo 14-16 d.** Annual River City Blues Festival – Metinis upės miesto melancholiškos muzikos festivalis.

PADĖKIME ŠV. JURGIO PARAPIJAI

1996 m. pabaigoje sugedo šv.Jurgio bažnyčios (Cleveland, OH) vargonai. Ruhland bendrovė žada juos sutaisyti Velykoms. Tačiau tam reikia nemažų lėšų. G.Juškėno nuotraukoje matome giedotojus prie laikinai į bažnyčią atgabentų elektroninių vargonų.

"DIRVAI" AUKOJO:

A.Simonaitis, Rockford, IL. 100	R.Gužulaitis, Indianapolis, IN 15	J.Mačiulaitis, Sunny Hills, FL 10
R.Veitas, Milton, MA..... 65	V.Kutkus, Dearborn H., MI... 15	D.Alseika, Burbank, CA..... 10
V.Vidugiris, Rancho P., CA 65	V.Kazemėkaitis, Racine, WI 15	H.Stepaitis, Canada..... 10
E.Čeičys MD, Parma, OH.... 35	G. Valiukėnas, Chicago, IL.. 15	V.Paliulis, Gansevoort, NY.... 8
N.Gincienė, Clev., OH..... 20	S.Vaičius, Chicago, IL..... 15	J.Velička, Lakewood, OH..... 8
J.Janušaitis, Port Orange, FL 15	A. Gilvydis, Evergr.Pk, IL... 15	V.Kazakaitis S.Boston, MA 5
J.Kučinskas, Miami B., FL... 15	V.Dovydaitis, San Clem.CA 15	P.Butkus, Largo, FL..... 5
V.Plečkaitis, Richm. Hts, OH 15	A.Mačionis, St.Pete, FL..... 15	V. Požėla, Omaha, NE..... 5
	J.Vyšnionis, Willowick, OH 15	
	A..Santvarienė, Boston, MA 15	
	A.Repčys, Canada..... 10,5	

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame*

CLEVELAND LIETUVIŲ SKAUTIJA

nuoširdžiai kviečia visus Cleveland ir apylinkių lietuvius bei jų draugus apsilankyti metinėje

KAZIUKO MUGĖJE,

kuri ruošiamą kovo 16 dieną 11 val. ryto (tuojau po šv. Mišių) Dievo Motinos parapijos salėse. Turėsite progos pabendrauti su lietuviukais skautais, nusipirkti jų pagamintų dirbinių, riestainių, kepsnių, sūrių, pasivaikinti Jums paruoštais pietumis ir saldumynais, išbandyti savo laimę loterijoje ir paprasčiausiai su savo tautiečiais bei kaimynais pasišmonėti.

Atsiveskite savo vaikučius ir vaikaičius pažaisiti ir pasimokyti kartu su skautais. Skautiškoji mugė – vaikų diena.

Kviečiame ir laukiame. Ateikite ir padėkite skautams atšvęsti šią pavasarinę priešvėlykinę šventę.

Cleveland lietuvių skautija

RITA STAŠKUTĖ

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1997

Skrydžiai į Vilnių dar vis geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas
Bendradarbiaujame su Lietuvos Avialinijomis

MATAS & ASSOCIATES

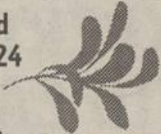

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm
866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119
Paul Stefanac

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: 531-7770

*Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.*

TAUPA Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

Prieš perkant naują mašiną – pasiteiraukite TAUPOJE.
Naujom mašinom – nuo 7.0% Naudotom mašinom – nuo 8.5%

TAUPA pateikia visus bankinius patarnavimus.
Atidarykite TAUPOJE sąskaitą ir taupykite pas savus.

DARBO VALANDOS:

antradienį, trečiadienį	
ir ketvirtadienį	9:00v.r. – 4:00p.p.
penktadienį	9:00v.r. – 6:00p.p.
šeštadienį	9:00v.r. – 12:00p.p.
sekmadienį parapijoje	11:00v.r. – 12:00p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000